

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Idun

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 2 AUGUSTI 1914.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

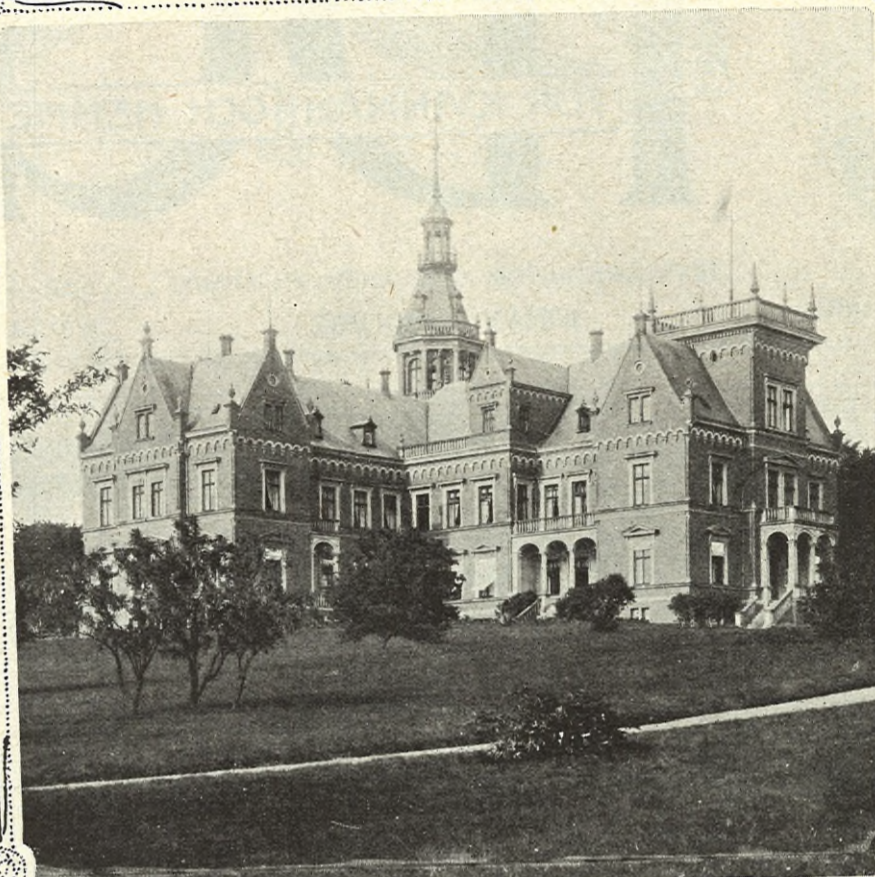
BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Presidenten Poincaré vid konung Gustafs sida landstiger i Stockholm den 25 juli 1914. Efter dem följa kronprinsen, prins Vilhelm och prins Carl.
Foto för Idun af hoffotograf W. Lamm.

ELISABETH WACHTMEISTERS 80-ÅRS DAG

MEDELPUNKTEN I DEN stora släktgrupp af fyra generationer, som Idun här meddelar, är f. statsfrun änkegröfvinnan på Kulla-Gunnarstorp Elisabeth Wachtmeister, född v. Platen. Vi se henne här på sin 80-årsdag, den 25 juli, med barn, barnbarn och barnbarnsbarn samlade omkring sig. Bilden är tagen på eftermiddagen, men fast hela dagen har varit en oafbruten hyllning ända från tidigt på morgonen tyckes greffinnan lika kry och ungdomligt rask. Hon lyckönskades af den kungliga familjen och personligen af kronprinsessan, som är hennes nära granne på Sofiero, af släkt och vänner, tjänare och arrendatorer, af sin församlings kyrkoråd, af Hittarps badgäster, af Helsingborgs K. F. U. M. och

scoutkår, andra att förtiga, och genom all hyllning gick en ton af vördnad inför den åldriga slottsfrun af gamla stammen och hennes långa livsverk.

Det ståtliga slottet i engelsk stil är, som våra läsare redan insett, Kulla-Gunnarstorp, beläget invid Öresund. Kulla-Gunnarstorp är ett många hundra år gammalt herresäte, men det här afbildade slottet, där änkegröfvinnan residerar, är modernt. Det ligger på en kulle några stenkast från den pittoreska af vallgrafvar omflutna Borgen. Grupp bilden är för Iduns räkning tagen af vår mångåriga värderade Helsingborgsrepresentant och medarbetare hoffotograf Alfred B. Nilson, Helsingborg.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 9.—
Halft år.....	> 3.50	Halft år.....	> 4.50
Kvartal.....	> 1.75	Kvartal.....	> 2.25
Månad.....	> 0.75	Månad.....	> 0.90

Stockholm,
Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.
 Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
 Kl. 10—4. Kl. 9—6.
 Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
 Kl. 11—1. Kl. 9—6.
 Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
 25 öre efter text. Utländska annonser:
 30 öre efter text. 35 öre
 å textside. 20 % förh.
 20% förhöjning för särsk. för särsk. begärd plats.

Kostern går till hafs...

I SOL, I BRIS, I VAGOR, SOM SJUNGA
sin fräsande sång af smekning och hot,
vi ut på blåa Kaffe-gatt gunga
med buktade segel och strama skot.

Vi fastlandsfolk, Gud hjälpe oss alla,
som trampa på vägar af damm och af
boss
och veta ej, hur hafvet kan svalla
och ge det betryckta ur bojan loss.

En stilla vrå med flamma på äriln
är lockande nog, då vintern står hård,
men väcker solen sommarn och fjäriln,
då födes en längtan från instängd gård.

En längtan ut, där måsarna skina
som blixtrande blänk mot klippor och
fjord,
och kultjens brus i tackel och lina
är stämman, som kallar: ombord, om-
bord!

Du starka koster, hårdt är du lastad
med klappande hjärtans jubel och
lust —
och ingen vet, hur långt du blir kastad
och när du får ankra vid egen kust.

Låt ske hvad helst, men lär oss att lefva
och lär oss att möta bränningens snö! —
En ringa konst att klutarna refva,
en större att brottas med storm och sjö.

Så bär oss högt och glid utför stupet
i soled och brus och darrande blått,
och stig på nytt ur gnistrande djupet
och stäfv mot landet, som ingen nått.

Ej heller vi den kust skola hinna,
där aningens drömstad strålar mot
skyn,
men stolt och skönt det är att förbrinna
af tro på ett ljusspel, en ton, en syn.

Och stolt att kämpa, tvingad af kraf-
vets
omutliga röst, som tvekan ej tål —
Det går en koster långt ut på hafvets
försilfrade vägar mot okändt mål.

ERNST HÖGMAN.

HUR REKRYTERAS BARNENS bokhylla? Man kan lugnt svara: "på måfå!" I de allra flesta hem ökas inte boksamlingen i barnkammaren enligt en bestämd plan; allt efter som gåfvor till jul och födelsedagar inflyta, fylles hyllan, såvida det inte är frågan om ett hem, "där barnen rakt ingen lust ha att läsa". Det vill med andra ord säga, där läxplugget dödat själfva nöjet af läsning, där förströelseläsning därför inte förekommer, emedan det rubriceras som ett mödosamt, men tack och lof inte obligatoriskt arbete, och där följaktligen bokhyllan också står tom på roliga böcker.

Och ändå är det ingen möbel i hela huset, som mer förtjänar att vara husmoderns ögonsten, än just barnens bokhylla. Den är nämligen, om den fyller sitt ändamål, en ovärderlig hjälp under uppfostran. Inte bara så, att goda böcker verka som goda exempel, utan äfven rent praktiskt: barnen inhämta af ett omsorgsfullt valdt nöjesbokförråd kanske det väsentligaste af sin bildning. De fakta, som tillföras dem så att säga öafsiktligt, fastna bäst i minnet och verka mest befruktande på intelligensen.

När jag vid julflödet hör alla nya barnböcker utbasunas, blir jag rädd. Rädd att barnen af bullar och snask förlora lusten för det verkliga brödet, de klassiska barnböckerna. Härmed är ej sagt, att alla nya barnböcker äro af ondo, det vill säga olämpliga, tvärtom ha ju många med rätta stort anseende, men de böra inte taga lofven af

Barnens bokhylla.

och undantränga de sedan gammalt erkända barnböckerna. Dit höra, sedan rama bilderböckernas serie slutats, först Grimms och Asbjörnsens och Moes sagor; något senare Andersens och Tusen och en natt. Vidare de fornnordiska och grekiska gudasagorna, Don Quixote, Gullivers resor, Jorden rundt (allt i upplagor för barn), Topelius' 8 böcker för barn, som bl. a. gifva barnen det förråd af lätrimmad vers och små teaterstycken, hvilka fantasirika barn, vana att själfva roa sig och småsyskonen, med förljusning omfatta. Men slutligen eller rättare först och främst sätter jag den roliga, spännande och genomgående instruktiva Robinson Crusoe, ej i den magra enkronasupplagan, utan i den större, bearbetad af Gräbner. Robinson Crusoe får inte fattas på någon barnbokhylla och bör, enligt min erfarenhet, utgöra första grunden för skolundervisningen.

Det är omöjligt att här nämna alla de andra böcker, som dessutom borde ha sin plats på barnens bokhylla, de varierade naturligtvis efter barnens läggning och föräldrarnas kassa. Vill man lägga sig vinn om att välja, kan den ena hyllan efter den andra fyllas af verkligt god, roande och gedigen litteratur, ja, i många fall för barn öfver 10 år af det bästa, världslitteraturen äger, men då vanligen i

bearbetningar, afsedda för barn. Dock ej alltid, ty gossar och flickor i tonåren äro ofta mogna att läsa "böcker för stora", när dessa böcker äro värdefulla. Så hör till barnens bokhylla framstående historiska romaner, resebeskrifningar, biografier öfver bemärkta kvinnor och män, svenska och utländska klassiska verk (arbeten af Almquist, Dickens, Molière, Shakespeare, Freytag m. fl., m. fl.) och äfven verkliga romaner, dessa naturligtvis särskildt väl valda. Men som denna goda litteratur ofta är litet tung, utan att därför vara träkig, får man ej glömma barnens behof af s. k. barnlitteratur, d. v. s. äfventyrs- och flickböcker. De få visserligen inte, som det vanligen sker, bli det väsentliga i barnbiblioteket, men de få gärna inte fattas. De utgöra den lättare kosten, och laga föräldrarna inte, att det också finnes af den varan, så skaffar ungherrskapet sig troligen annan lättsmält lektyr, kanske inte i egenlig mening dålig, men dock absolut onödig för deras magar. Af dessa båda sorter böcker, äfventyrs- och flickböckerna, finnas både äldre och nyare; som regel bör man hålla sig till de gamla och bepröfvade, utan att man därför alldeles förbigår det bästa i den vägen af de nuvarande författarna. Bland flickböckerna står gifvet Louise Alcotts böcker främst, ja, man kan rent af säga, att en flicka, som ej genom läsning och omläsning leff sig in i hennes sunda amerikanska familjelif, gått miste om mycket.

Detta om lektyr för mindre och större barn. Men viktigare än den — på några få böcker

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

när, t. ex. Robinson, Gudasagorna, de egentliga barnsagorna — anser jag vara, att barnen få äga och fördjupa sig i verkligt digra verk i många band — d. v. s. verk af betydelse. Främst då Djurens lif af Brehm. Barn intressera sig oändligt för djur, det är det första intresse de visa, när de börja bli människor. Brehms böcker roa dem redan i tvåårsåldern, då de bläddra i dem; vid fyra, fem rita de af djuren och sedan, när de kunna läsa, sluka de de märkvärdiga berättelserna om vissa egendomliga djur. Och de tröttna ej. Det tar dryg tid att tröska igenom hvar del och, om man så också bara bläddrar och fastnar vid det egendomligaste, så är man ändå inte trött att börja om på nytt i första delen, när man slutat den tredje. Nästan lika intressant är Hellwalds Jorden och dess folk (i tre delar) som de intressera sig för vid sexårsåldern, och först då för de bilder, där djur förekomma. Och under all denna skenbara nöjesläsning, hur mycket kunskapsstoff inhämta de ej, hur fritt får ej deras fantasi röra sig, hur mycket läsa de ej, som släcker deras äfventyrlust! Flickorna ha också äfventyrlust — säg inte annat! Se 10- och 11-åriga, visst inte vilda, flickors förtjusning öfver Tom Sawyer och Hucklebury Finn (hvars humor de absolut ej uppskattar).

Ett annat verk, som barnen böra äga och fritt disponera, är Beckers världshistoria med alldeles utomordentligt vackra illustrationer och mycket roande text. Men den boken kunna de vänta med, tills de läsa obehindradt, till 8 å 9 årsåldern. Så borde de ha ett stort verk öfver växterna. Men ett sådant finnes tyvärr ej! Det skulle ha en viktig plats att fylla och vara rikligt försedt med illustrationer. Bl. a. skulle kulturväxterna genomgående och grundligt behandlas, hur de se ut i växande tillstånd och hur de skördas, hur frukten bearbetas och förädlas, ty det intresserar barnen. Hvarför? Därför att det står i direkt förhållande till lifvet, de lefva. De dricka chokladen, äta sockret, kläda sig i bomullstyg o. s. v.

Till denna kategori stora verk för barn höra också planscher öfver taflor och skulpturer — men planscher öfver det bästa, vi äga i den vägen, inte similkonst. Det behöfver ju inte omfatta allvärldens konstskatter, det är bättre, om det t. ex. spänner öfver ett stort museums skatter och barnen riktigt få fördjupa sig däri och tillgodogöra sig det.

Men skola dessa böcker verkligen uppfylla sitt ändamål, att under sken af nöje meddela kunskaper, så måste de vara barnens egendom, alldeles som sagböckerna. De skola aktas och vårdas, liksom alla böcker, men föräldrarna få ej ondgöra sig öfver, om den trägna läsningen lämnar spår efter sig. Nya och fräscha kunna böckerna ej evigt förblifva.

Men säger ni, dessa verk kosta alldeles för mycket! Det är också verkligen sakens ömma punkt. Men om man befänker, dels att dessa stora arbeten göra så många mindre betydande böcker umbärliga, dels att så stora verk skola skänkas barn i stället för en dyrbar leksak, då är det ej så oupphinneligt. Ty det är förvånande, hur mycket de flesta familjer anse sig ha råd att lägga ned på fullfjädrade leksaker — som barnen så snart tröttna på och ha sönder! Den dyrbara boken däremot lefver många år och förlorar intet af intresse.

MARY T. NATHHORST.

Lappläger vid Stuorr Niak och Kohpir.

Lapska låtar och trollsånger.

HEM VEM ÄR EGENTLIGEN A PRIORI upplagd för att fatta Lappland som ett poesiens underland och att akta lapparna som jordens mest poetiska folk? Vid uttalanden i den riktningen torde tvärtom litet hvar erfara en hastig känsla af ofälighet — hvarför skall allt nytt och intressant ständigt öfverexploateras, öferspekuleras och därigenom till slut banaliseras? Kunde inte lapparnas lilla vildenkla folklore, deras små naturenkla musikansatser få vara hvad de äro utan att blåsas upp till en stor estetisk svindehistoria, där det eventuella kursfallet bara kommer att framkalla leda, afsmak och flauhet på den psyko-etnografiska marknaden?

De svenskar torde vara lätt räknade, vilkas uppfattning ej mer eller mindre bestämdt går åt det senast antydda hållet. Det är de som genom egna upplevelser bland fjällfolket fått känning af den poesiens anda, som genomgår dess naturuppfattning och besjalar uttrycken däraf. Vidare kommer man underfund med att de fonograferade lapplåtar, som förekommo på etnografiska utställningen i Konstakademien förra året, gjort outplånliga intryck af originellt konstnärligt musikspråk på åtskilligt utan förstockelse musikaliskt folk.

Slutligen — de som haft förmånen att personligen sammanträffa med hr Karl Tirén, den nitiske forskaren i lapplore och lapplåt, kunna svärigen ha undgått att bli omvända — omvända till tro på de storartade värdena i det som ännu återstår af urlapsk hednastämning — men alls inte till uppskattning af

de lankiga surrogat, med hvilka välmenande andans män söka tränga ut den äkta varan. Apropå det, så har jag nyss sett en lappsångbok, med hvilken detta slags kulturpropaganda drifves, där bland annat undermåligt, andefattigt gods mitt öga med stilla vämjelse upptäckte sången om "Svarta Sara".

Däruppe ingen nöd skall vara och inga tårar, ingen natt. Så sjöng den lilla svarta Sara, ett fattigt negerbarn så glatt.

Sången är ett barndomsminne, och jag måste hårdhärtadt nog säga — till och med såsom sådant löjlig, mest kanske därför att i slutversen förekommer en motbudande viis öfver huruledes den svarta Sara tvagits i blod och blifvit hvit.

Och sådant vill man bjuda ett folk som — om också utan uppteckningar — har årtusendens skumma resonanser ekande i sin själ! Kan- skede det rent af vore mindre barbariskt att göra något för att allimer väcka de gamla klangerna till lif?

Men nu tillbaka till Karl Tirén. Han befann sig nyligen i Stockholm, och jag hade tillfälle att träffa honom. Det blef inte precis någon intervju, däriill läto sig ej alla de lapska motiver, temata och symboler som spruto från fiolen, trallades fram eller reciterades, tämjas. De kommo som vindens hvin, regnets smatter eller forsens låt

i stupet; renhjorden störtade fram i fasa, men stoppades af en trollsång, häfverhonan varnade sina ungar,

Karl Tirén upptecknande joiklåtar på fjället.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CREME SIMON

J. SIMON, PARIS.

K. ANDERSON

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

"IDEAL" chatull af ek, med 91/2 duss. kontrolleradt bordsilver eller ock 91/2 duss. 1:ma nysilver till Kr. 625-200. Praktkatalog, ringmått gratis. KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG 10-11

fjälltopparna lyste som vargtänder, och gnistorna stego med röken ur kåtan och slocknade. Det var en kväll, som deltagarna i samkvämet säkerligen aldrig glömma.

Karl Tirén, målare som brodern, natursvärmare, musikentusiast och — stationsinspektör, är en härlig öppen barnsjäl, och allt detta, med undantag för stationsinspektoratet, som ibland hotat med allvarliga förhinder, har gjort honom mera skickad än någon annan att komma lappfolket nära och aflyssna det de tjusande hemligheter det har med naturen. Därtill kommer, att han har någon droppe af samma blod i sina ådror, och hur utspädd sådant än blir, är det ju alltid tjockare än vattnet.

Det är minsann inte lätt att få lapparna att joika, d. v. s. tralla sina låtar. Först och främst göra de det ej på anmodan. De måste befinna sig i den stämning af glädje eller vemod, som utlöser dikten, stäfvat, låten, motivet. I det afseendet äro de naturbarn och äkta poeter. Men poeter äro de främst därtinnan att de ha sådana melodiska motiv till allt mellan himmel och jord. De ha olika motiv eller tema (på lapska vuolle) för olika gestaltningar af fjäll t. ex. och för fjällen individuellt, för sjöar, floder, växter och djur. Ja, hvarje lapp har sitt eget motiv, som liksom utgör hans specifika, musikaliska uttryck. Det låter som en dikt, men är en poetisk verklighet — "poesi i sak".

Fiolen kommer fram, och vi få höra prof på detta underbara musikspråk. En hel del uppslag äro slående onomatopoetiska — här ha vi sjöns valtrade vågor, där fjällbäcken som brusar i branten; här Sarjeks vilda brutna massiv, där renen i sträckt språng öfver skaren. Andra motiv äro, äfven där härmning skulle vara lätt att åstadkomma, symboliska transkriptioner, och en hel grupp utgör ren stämningsskrift, känslotolkning. Karl Tirén påvisar med fiolen till hakan den frappanta likheten mellan klagomotivet i Niebelungen och det lilla gripande lapska motivet som begråter den af vargar dödade hunden, och han fortsätter med en hel liten räcka Wagnermotiv, som ha sin bestämda likhet med urgamla lapska låtar med veterligen, d. v. s. af text uttryckt, liknande stämningssinne-håll.

Det är som ett häxeri. Man skyntar i den lilla lapska trollrunan den oändligt skiftande musiksjälens enhet genom tiderna.

Nu äro vi midt uppe i de egentliga troll-sångerna. Om rytmen var bisarr i de föregående låtarna, blir den här trots sin lagbundenhet som sinnesförvirrad och förvirrande. Här hillskjutes något nytt betydelselöst ord för hvar ny repris af strofen, hvarigenom frasen såsom sådan ideligen växlar melodi i en hvirflande fascinerande häxdans. Trollkarlen lockar föcknen att hopa sig, omväfva och

Karl Tirén.

kringsnärja oss, tills vi knappast se handen framför oss. Så besvärjer han de myllrande töckenjättarna, Bøjgens svenska anförvanter, med en kåre frisk, strykande fjällvind.

Han låter höra den trollstrof, med hvilken lappen i ett ögonblick hejdar den i vansinnig skräck framstörtande renen och för åtskilliga sekunder gör den som kataliptisk. Så slående, så förbryllande verkar denna låt på renen, att den t. o. m. säges kunna stoppa en hel framrusande hjord — och göra det flera gånger i sträck.

— Och vidare — tror ni inte de sablarna besvärjer gefingarna till och med!

Karl Tirén låter oss höra "gefigbönen",

Sonens vuolle joikas. Teckningarna af Karl Tirén.

men lika litet som vi nyss hade några behornade väsen att pröfva musikens orfeiska makt på, ha vi nu några bevingade och begaddade till hands. Vi få böja oss för det etnologiskt intressanta faktum, att verkliga trollsånger existera och i vårt land brukas till sagda ändamål än i dag.

Vi ha nämnt här ofvan att lapparna behöfva en bestämd inspiration för att joika, d. v. s. sjunga sina låtar. Jag frågar Karl Tirén, om han brukar medföra fiol på sina ströftåg för att med den bringa lapparna i lyrisk disposition.

— Nej, inte numera, säger han leende. Jag gjorde det på min första tur, men det blef för mycket af det goda, d. v. s. af stämning. De föllo helt enkelt i likotoxia.

— Likotoxia?

— Ja, just det — lapparnas namn på extas med tungomålstalande och dylikt.

Ett effektivt sätt att få fram inspiration skulle vara spriten, men därtill har Karl Tirén helt naturligt aldrig förnedrat sig. Han samtalar vänsällt och förstående med sitt folk, och då infinner sig småningom intensifieringen och humöret. Hufvudsaken för dessa naturbarn är, att de höjas öfver det hvardagliga vare sig i glädje eller sorg.

Tirén berättar huru han nyligen funnit ett motiv som han förgäfvets sökt i flera år och trots vara utdödt.

Han vandrade i Jämtland, fick höra talas om en lappgumma i Frostviken, som skulle kunna diverse låtar. Han begaf sig dit, men mötte henne på vägen. Han väntade och följde henne. Hon hade en liten flicka i sällskap; tre mil skulle de gå, och käringen var bufter och tvär. Karl Tirén, denne skogsströfvare utan like, gick med de tre milen och tog t. o. m. den lilla lappungen på axlarna och bar henne. Gumman blef slutligen besegrad af hans vänlighet och började joika den ena låten efter den andra.

— Och nu fick jag höra, hvad jag ej längre hoppades på, utbrister Karl Tirén strålände; jag fick höra bäfvermotivet.

Den för så länge sedan utdöda bäfvern är således ändå bevarad till sin lapskt musikaliska själ. Texten till låten lyder i öfversättning, om jag minns rätt, som följer:

Skynda er att simma,
skynda er och simma,
mina ungar små!
In i bäckhålorna!
I natt har jag drömt
en djäfvulsk dröm —
Skynda er och simma,
skynda er och simma,
mina ungar små!

Bäfverhonan hade onda aningar för sina ungar, och dessa ha nu gått i uppfyllelse.

Bäckhålorna vid Frostviken ha väl nu stått tomma i sina 70 år.

Men alla dessa låtar — kunna de ej ha haft någon uppgift utom den suveräna att vara uttryck för stundens stämning? Åjo. Förr i världen, när vilddjuren voro talrika och ofta befunno sig i hotande

Badartiklar

Badhanddukar från —.50, —.85, 1.50, 2.—.
Badlakan från 3.50 till 8.—.
Simdräkter, Badmössor, Badkappor,
Badmattor.

4 St. Nygatan. Österlund & Andersons A.-B. 11 Hötorget.

STOCKHOLM.

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. — Pris: Kr. 5:50 inb.

närhet till renarna, fick det aldrig vara så tyst omkring hjorden. Människostämman måste ständigt låta höra sitt tryggande läte, för att djuren ej skulle gripas af sin skräckinstinkt, fly och — förgås. Då stod den lille lapp-poeten och joikade:

O natt! O natt!
Stjärnornas funder lyser min väg öfver fjällen —
O natt! O natt!

Renarna trängde sig tillhoppa och skälfdde vid vargarnas ljud på andra sidan fjällryggen, men de kände sig liksom ha ett högre väsen att ty sig till, och så fingo ej nattens jagande gaster makt med dem.

De lapska låtarna ha varit föga eller rakt intet kända före de Tirénska uppteckningarna, men redan nu finnas i etnografiska museets fonografiska arkiv mer än 100 fonogram af dylika lappsånger, vederbörligen kontrollerade. Tiréns ytterligare uppteckningar äro legio.

Jag försöker säga honom, hvilken heder han har af sina härliga uppläckter, att ha gjort ett poesiers underland af vår kargaste landsända, att ha visat oss, att vi här hemma i ovärderliga lefvande urkunder i denna dag kunna läsa af hufvudkapiteln i musikens och lyrikens genesis.

— Ja, säger han, är det inte ett intressant arbetsfält jag kommit in på, underbart intressant? Men, afbryter han sig lifligt, om ni skrifer något om det här, så glöm inte att en stor förtjänst i detta arbete tillkommer stadsnotarien Nils Andersson i Lund, Sveriges främste folkmusikkännare, hvilken i Svenska folkmusikkommisionens namn anskaffat pekuniära medel för arbetets bedrivande.

Det är godt och väl det; utmärkt till och med. Men de främsta "medlen" ha i alla fall varit Karl Tiréns entusiasm för saken, hans fina säkra musikaliska uppfattning och hans sällspordt säkra rygg och aposilahästar.

Den gamle outtröttlige lappforskaren, den finske prosten Jakob Fellman, berättar i sina anteckningar huru länge det dröjde, och hvilka svårigheter det erbjöd att få höra en lapp joika. Han hade hört talas om att lapparna hade låtar, som de sjöngo; men trots bevakande anmaningar kunde han på lång tid ej få ur dem en enda ton. Slulligen kom han af en händelse på en lapp med att joika. Denne blef alldeles förfärad och bad om nåd. Han hade för sig att hans joikning var något hemskt syndigt. Gubben Fellman gaf honom helt naturligt absolution och uppmuntrade honom och hans bröder att fortsätta på den "syndiga" vägen. En sådan andans man var han. Men så fick han också lära sig åtskilligt af och om lapparna, som kommer hans anteckningar att stå som ett dokument för alla tider.

Ja, så är det. En af svårigheterna då det gäller att få en lapp till joikning är den, att han befarar denna vara något okristligt och ur vår synpunkt förkastligt, hvilken uppfattning får stöd i åtskilliga s. k. kulturmänniskors sätt att se fenomenet.

Nog bör lappen få ha sina låtar i fred för mer eller mindre privat missionerande! Det är en förhoppning som jag här uttalar på eget bevåg. Ja, materialet bör i sin lefvande förekomst skyddas och omhuldas som ett heligt monument af mänsklig urkultur. Inte äro lapparna så farliga hedningar. Fråga bara Karl Tirén! Hvad säga de t. ex. om trollfrumman? Sakna de den?

— Nej, nej, säger hr Tirén som svar på den senare frågan. Talar man med dem om trollfrumman ropa de: Satan! Satan! Satan! Visserligen finnes det ännu sägner kvar om hur trollfrumman, på den tid de skulle brännas, flögo upp ur elden, ut genom tingssalens fönster och direkt hem till ägaren — trollkarlen. Men — trollfrumman är död och den

föreställningsvärld den uttryckte. Det finnes nu inte längre en sådan trumma kvar i hela Lappland. Den allra sista inköptes af landshöfdingskan Bergström, som är mycket lapskt intresserad.

— Och hedendomen?

Det synes som hade lapparna några rester kvar af urgammalt indiskt religionstemperament. De äro fromma och renhjärtade. Det sitter något kvar i dem af uppfattningen, att allt i naturen är heligt, och att intet bör oskärmas. De ha också förut utfört vissa försoningsceremonier, för hvarje lif de tagit, inte bara inom djur- utan äfven inom växtvärlden. Den lilla hedendom man skulle kunna säga finns i joikningen är nästan uteslutande af naturlyrisk art och bör ej rimligtvis lägga några hinder i vägen för deras själs salighet.

Nej, joikningen bör hållas i ära och uppmuntras. Tänk om den lapska ungdomen börjar förfalla till våra slagdängor och tycka, att deras eget är "krokigt" och besvärligt att lära! Hvad betyder det icke för lapparna, dessa blida sinnen och rena själar, att få ge det uttryck för intimitet med naturen som ligger i joikningen! En riktig lapp måste vara en verklig diktare. Han invaggar sig i en viss rytm och extemporerar-improviserar i oändlighet, hvarvid han dock till sin hjälp har en del betydelselösa ord, som han skarfvar in, om han emellanåt tappar tråden.

Och denna poesi som med allt sitt raffinemang med vissa drag för fantasien tillbaka till människoandens första rörelse mot konsten, skulle torrläggas, tills vi finge bara relikterna kvar i form af fonografplattor! Det vore ett ildåd.

Det heter i gnistmotivet:

Gnistorna stiga med röken —
ur kåtan;
gnistorna stiga med röken —
och slockna.

Slockna? Ja, stiga med röken och slockna. Men elden på härden därinne i lappmannens tjäll — må den brinna varmt och ljusst och sända ständigt nya rökar med nya gnistor upp mot den gamla ödsligheten, de gamla stjärnorna!
YORRICK.

"Skorpan."

En berättelse från grufvan.

Af WALFRID NOHRBORG.

FTANFÖR STADEN LIGGER DEN urgamla ödsliga grufvan. Som ett stelnadt jätteöga stirrar det stora grufhålet mot himlen och rasade jordlager hänga i tunga draperier uteder de väldiga väggarna. Rundtomkring hålet har slaggen vräkt upp i kullar, tornats upp i vågformiga stigande åsar, som hade en jättelår pressats fram ur ögat. Tittar du ned i jätteögat, ser du endast den blinda stelnade blicken, som oafvänt speglar sig i de farande molnen eller i den blå rymden. Men längst därnere i den grågula hinnan synas små, små fyrkantiga, svarla öppningar. Kroppen lever ännu, men ögats glans har slocknat. In genom hålen gå människorna för att tränga ned i jättekroppen. An efter hundraden och hundraden af år vilja de pressa kroppen på dess sista krafter, tvinga fram kopparjättens sista muskelryckningar. Och rundt omkring på slaggen bo de ännu, alla de som pressa och pressa den väldige, alla de små människorna, som äga det jätten saknat, förståndet och visheten. Här bo de i de röda husen, färgade af rödfärgsblodet, som jätten själf fick gifva, äfven det i tribut åt fria besegrare.

Tyst, det ringer! Det ringer! Sakta, stövis kommer den tunna, mjuka klockklängen, om och om igen. Det ringer som begravningsklockor öfver den döende jätten! Men nej! Det är pulsslagen som höras. Det är endast tecknet som visar att blodet ännu forsar i ådrorna, att människorna ännu behöfva jätten. Klockorna, som berättat att pumparna äro i gång, att blodet ej har kallnat. Gamla jätte! När människorna ej behöfva dig mera, låta de dig nog förblöda. Då tystna klockorna. Då faller dödsstillheten öfver din domnade jättekropp. Tack! säga de kanske. Du har varit en trofast tjänare. Du har burit tusendens, ja kanske en gång landets väl och ve på dina röda malmaxlar. — Dock. Kanske du i stället faller samman i tysthet. Nya jättar, malmjättar och vattenjättar stå rundt omkring dig, kraftiga och beredda att taga arbetsbördan på sig, beredda att fylla den lucka du lämnar. Kanske du ler i dödsömmen med ditt stelnade öga — ingen blir ändå hvad du var. Det vet du. — Det regnar i kväll, men klockorna ringa liksom klarare än vanligt. Orsaken vet endast en. Skorpan vet det. Skorpan, som bor där uppe i det lilla röda brandsvedda stockhuset till höger och som nu står i fönstret bland sina röda och hvita pelargonier och lyssnar. Skorpan är gammal och skröplig. En gammal tunn gumma. Hon har en hvit schal om hufvudet och en smutsig ylletröja igenknäppt öfver den insjunkna barmen. Hon har stora grå ögon och en irrande blick, och om ärmen har hon ett rödt sidenband knutet. Människorna äro snälla mot henne, stackars "Skorpan", hon är konstig. Det kommer ett leende i den irrande blicken då hon hör någon af grannkvinnorna beklaga den "stackars Skorpan". Hon vet minsann mycket mera än någon annan här uppe på slaggen. Skulle det kanske vara ett vittnesbörd om att "Skorpan" vore konstig, att hon bär det röda sidenbandet om ärmen, att hon äter skorpor morgon, middag och afton, och att hon går bort till grufhålet vid det stora pumpverket hvarje fredagskväll kl. 11? Nej män. Skorpan vet bättre än så. De veta ju ej att "han" skall komma tillbaka. Skorpan tycker det är förlåtligt, och hon ler med sin irrande blick. Hon är ju så gammal, 78 år, och de äro ju så få som lefde då, den gången "han" blef borta, men lofvade komma igen. Skorpan hon minnes det. Det är ej alls svårt att komma ihåg, fast det är 35 långa år sen. Trettiofem långa år, som Skorpan väntat. Det har varit besvärliga, långa, tunga år, men Skorpan har aldrig tappat modet. Hennes man ljög aldrig och han hade ju lovat komma igen. Stackars Skorpan. Och åter går ett leende genom den irrande blicken. Det är i alla fall litet hemskt, att tänka på den där gången, tycker Skorpan. Hon vet ej hvarför. Först kom gruffogden in. Han hade tårar i ögonen, de hårda ögonen, som voro vana att se farorna i ansiktet, hon minnes det nog. "Det har rasat i stollgången där Blomberg arbetar," sade han. Just de orden sade han. Skorpan hade dem inbrända i hjärnan snedt öfver det högra ögat. Hon visste precis hvar hon hade allt inlagdt i sin hjärna från den fredagskvällen. Skorpan skrek till, då gruffogden sade "där Blomberg arbetar". Hon sprang ut. Hon såg hur kvinnor och män, kvinnor med barnen hängade i kjolarna och män med allvarliga ansikten och med spadar i händerna sprungo upp mot det lilla huset, där arbetarna gingo ned i grufvan. Skorpan sprang med och skrek. Hon bara skrek ett ord hela vägen, det var ordet Jesus! Jesus!

Så många människor som voro samlade kring det lilla lustiga huset! Somliga voro

lysta, somliga ropade högt och jämrade sig. Mest ropade de som hade mannen eller kärstan där nere. Ingen visste ju ännu med visshet om ej han vore med bland de instängda.

Skorpan stod hela dagen och väntade och grät. Till slut kunde hon ej tänka. Hon bara läste om och om igen den gamla inskriften på slantbössan vid ingången: "Till de i grufvan fallne." Och så på kvällen fick hon vissheten. — Hvarför jublade alla omkring henne? Gruffogden kom upp och efter honom en skara män, svarta, kantiga, böjda män. Det var en del af räddningsmanskapet och de räddade. Tänk, alla voro räddade! Skorpan ville skrika af fröjd! Men hennes man, Blomberg! Hvar var han? Hon såg honom ej. Det var då hon kände att hjärnan delades in i rum, alla de där rummen, som hon sedermera hade så barnsligt muntert år, där hon kunde lägga in minnena från fredagskvällen och minnena af Blomberg. Då hon nu stod och bara stirrade, kom gruffogden åter fram: "Blomberg är inte kommen till rätta än," sade han. De orden, de lågo i samma rum som hans ord från förmiddagen, hon kallade det "gruffogdens rum". Det var det snedt öfver ögat. Så kom en af grannarna fram. Blomberg var långt borta i ornen, och när det rasade, skrek Blomberg "jag kommer igen" sade han. Då log "Skorpan", hon skrattade högt och sprang hem. Blomberg kommer igen! Blomberg kommer igen! pratade hon för sig själf ända tills hon kom hem i den röda stugan. Blomberg hade aldrig ljugit. Det var det "Skorpan" visste. — "Skorpan" hade aldrig trött att han hvilade så säkert inne i malmjättens hjärta. "Skorpan" visste att han skulle komma. Han ljög aldrig. — "Skorpan" kom ihåg ännu mera. Hon kom också så väl ihåg att det bästa Blomberg visste var skorpor, gulgräddade hveteskorpor, som hon brukade köpa hos bagären i Stigaregatan i staden. Och han hade fått härliga och riktigt många skorpor den fredagsmorgonen med sig då han gick ned i grufvan. Nu fick hon sitt lifs stora passion, skorpor. När hon åt dem tyckte hon att hon liksom bättre mindes Blomberg. Och hon åt skorpor morgon, middag och kväll. Det var då hon blef kallad "Skorpan". Hon var själf glad åt namnet. Det var ett namn som liksom var ägnadt Blomberg. — Men ett bekymmer hade pinat henne i långliga tider. Det kunde ju dröja länge tills Blomberg kom. Skorpan åldrades. Tänk, om han ej skulle känna igen henne. Det var då hon band det röda sidenbandet om armen. Blomberg hade alltid sagt att hon passade bäst i rödt. Och röda klädningar kunde hon ju inte gå med beständigt. Därtill var Skorpan för fattig. Men ett rödt band. Det var nog, det visste hon. — Nu stod hon denna kväll i sitt fönster och tittade ut bland pelargonierna. Det var en fredagskväll. Klockan 11 precis skulle hon gå bort till pumpverket och se efter om ej Blomberg kom. — Det var ett hemskt väder i kväll, sade Skorpan för sig själf och gick bort till en skrubb vid sidan om sängen. Hon tog fram en stor bleckburk, öppnade locket och lät sin irrande blick falla ned i den. Så flög åter det obestämnda lyckliga leendet öfver ansiktet. Hon hade mycket skorpor hemma. Blomberg skulle nog bli mätt när han kom hem. Så ställde hon in burken och satte sig vid fönstret att läsa i sin psalmbok. Klockan var ju bara tio. Hon kände sig så orolig i kväll. Var det rusket, som kom Skorpan att ständigt titta ut mellan pelargonierna? Se Skorpan visste ju att Blomberg skulle komma igen en fredagskväll vid 11-tiden. Hade ej Blom-

berg ständigt kommit hem från arbetet vid elfvatiden och gick han ej bort till det långa arbetet en fredagskväll? Inte var Skorpan dummare än att hon kunde räkna ut så enkla saker. Hvarför var hon så orolig i kväll? Skorpan funderade. Det arbetade och gnisslade i dörrar och lås inne i Skorpanns hjärnrum. Hennes Tanke trefvade halblind kring från rum till rum. Hvar hade den kommit? Ack, Skorpan kände det. Den stod ju i högtidsrummet. Midt under den gråa vissnade hårknuten i nacken. I Blombergs rum. Där satte sig Tanken att hvila. Skorpan tittade till hälften förskräckt till hälften glad ut i halvmörkret. Hon kom plötsligt ihåg. Det var ju '50 år sen hon och Blomberg gifte sig i dag. Femtio år sedan. Tanken fortsatte att plocka fram allt det, som Skorpan gömt i rummet. Hon och Blomberg hade ju så ofta för långa långa år sedan skämtat öfver hur de skulle fira sin guldrödlöpsdag. Och Blomberg hade en gång sagt: "Och när disponenten så kommer ned på kvällen." — Det var lustigt, det hade hon aldrig kommit ihåg förrän i kväll. Skorpan blef allvarsam. Hon gick bort till spegeln på byrån. Nej, hon måste knyta om det röda bandet! Hon tittade än en gång i skorpburken. Och så tog hon ett rent förkläde och strök håret jämnt. Till guldrödlöpsdagen måste väl Blomberg komma. Om ej för annat så tänk om disponenten skulle komma ned. Blomberg som hade en sådan respekt för disponenten! Han kommer i kväll! sade hon och ställde sig i fönstret. "Det hörs på klockorna," tillade hon. Ned i det stora hålet och ned utefter slaggen dröp det grått, kallt efterhöstregn. Det sögs i långa rännilar ned i det döda ögat och klockorna hördes nu tunga i diset. — På vägen mellan slagghögarna kommer en ensam vandrare. Han vinglar vägen fram. Nu ramlar han. Han går vidare. Nu står han borta vid pumpverket. Han tar en flaska ur sin kavajficka och sätter till munnen. Nu går han vidare. "Akta dig!" ringa klockorna med högre klang än förut. Men mannen går. Nu står han på randen. Stenarna glida undan hans fötter. Han faller — — Skorpan står forfarande vid sina pelargonier och stirrar ut i dunklet. Så ser hon på väckarklockan. Strax elfva. Skorpan pressar sin tunna näsa mot rutan och blicken irrar i väg bort mot pumphuset. Hon skymtar de långa jättearmarna som famnta hjulet där inne, hör hur de röra sig i mörkret af och an i ett sakt gnissel. En sådan bröllopsdag, en sådan hemkomstidag för Blomberg! Vattnet i den väldiga trärännan från sjöarna där uppe på åsen, som drifver hjulet där inne, forsar stridt i regnet. Hvad den gamla grufkyrkan ser hemsk ut i mörkret med sin svarta hätta på sin hvitmenade, bukiga kropp. — Skorpan rycker till. Hörde hon ej ett rop? Om igen ljuder ett rop i mörkret. "Jesus, det är Blomberg," skriker Skorpan och rusar ut. Hon stannar vid pumpverket. "Blomberg, Blomberg!" Skorpan stirrar ned i hålet. "Blomberg," ropar hon ånyo. Hennes blick blir klar och irrar ej. Ned genom mörkret kryper den. "Blomberg kommer igen i kväll", ringer det i hennes öron. Då ser hon på en afsats som slaggen bildat i hålet en mörk massa. "Blomberg, Blomberg!" ropar hon åter. Hon hör en rossling ur hålet. Ett ögonblick står hon rådlös. Så glimtar det till i ett af hennes hjärnrum. Bort rusar hon till ett redskapsskjul och åter står hon med ett långt rep i handen vid pumphuset. Hon arbetar i feber. Repet slår hon rundt om en af de tjocka bjälkarne, som stötta pumphuset. Så kastar hon det ned i hålet, massan där nere tar tag i det, det ser hon, och med öfver-

mänskliga krafter drar Skorpan massan upp till kanten. Mannen stirrar med en nästan vanvettig blick mot sin räddare. Men han ser intet, intet utom en gammal visnen gumma som med brusna ögon och ett leende öfver ansiktet ligger vid en af de stora bjälkarna, som stötta pumphuset. Skorpan hade lett, ty Blomberg kom ju igen!

"Qvinnan och dess bestämmelse för hundra år sedan."

R 1914 HAR GENOM ÅRSTAUTSTÄLLNINGEN för den svenska kvinnörelsen blifvit ett tillbakablickande och begrundandes år. Det är väl insikten härom som kommit fru Gurli Linder att i ny upplaga på Norstedt & Söners förlag utge tre af henne funna tidstypiska betraktelser från början af 1800-talet, alla med kvinnan och hennes bestämmelse som text.

Alla tre handla om kvinnans uppfostran, de två sista varna för att flickorna lägga sig till med för många talanger, något som vi i våra dagar inte behöfva vara rädda för.

Den första och längsta af dem, som enligt utgifvarinnan torde vara öfversatt af von Bredas dotter från utländskt original, vill däremot verka för att en bättre och gedignare bildning måtte komma kvinnan till del, att man måtte mer än hittills utveckla hennes tankekräft, kunskaper, omdöme och själfbehärskning. Ty, utropar författaren, "huru vidsträckt skulle man icke tro flickans uppfostran böra vara, hvares bestämmelse är att försöma lifvet för någon af dessa män, af så mångfaldigt olika lynnen och göromål?"

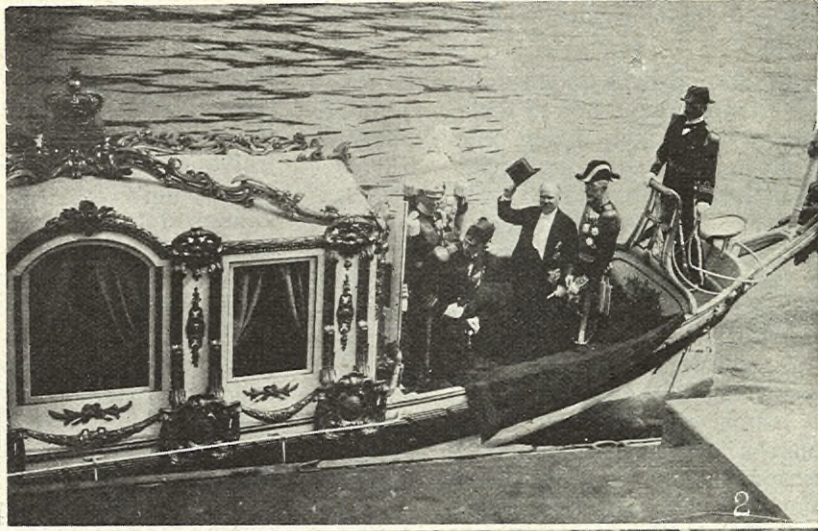
För att riktigt beveka männen, i hvilka land denna uppfostran ligger, uppdrar förf. en bild af den öfvermänskligt fullkomliga kvinnan.

"Då kvinnan är hvad hon bör vara", heter det, "blir dess enda tanke i afseende på sig själf, att beständigt fullkomna sin egen varelse, såsom bestämd att försköna dens jordiska vandring, som är all för henne." Hon måste till och med undertrycka sin ömhet om den ej behagar "dess makas manliga lynne". Mannen intager här, som vi se, helt och hållet Gud Faders plats såsom inspirationskälla och belöning för kvinnans välförhållande. Men så sant som mannen icke har samma motståndskraft mot dyrkan, så få vi vara glada att författarens drömmar om den framtida kvinnan alldeles slagit fel. Hon fick "en solidare uppfostran" långt utöfver hvad han väggat hoppas, men hur betraktar hon den? Hur tog hon emot den? Som ett medel uteslutande att föröka mannens sällhet? Nej, det vågar man knappast påstå. Hon tog emot kunskapen för dess egen skull, för den glädje den beredde henne, för den frihet och den vida blick på lifvet, som den gaf. Hon djärfdes se i sin personlighets utveckling ett själfändamål. Hon slet itu den orimliga förhoppningen, att en kvinna kan utvecklas under tyngden af vissheten att hon lever blott för att en gång kunna lägga sig skyddande som bomull kring en mans lif — icke ens vald af henne själf — och förhindra att hans kantigheter stötas mot den hårda världen.

Århundredet hade mycket i beredskap, som dess välvisa moralister icke drömde om: där väntade Fredrika Bremer, Henrik Ibsen, och den nya kvinnotypen. Det är icke godt att profetera!

Nu, som för hundra år sen, skrives det och profeteras tvärsäkert om kvinnans bestämmelse trots det att 20:de århundredet kanske bär i sitt sköte lika oanade öfverraskningar som det 19:de. Utan att ta varning af von Bredas varnande exempel våga vi undra om icke framtiden kommer att ge vår lifet löjlige moralist rätt i något som han dunkelt skymtat genom fördomarnas många höljen, men som flertalet män ännu icke våga erkänna, nämligen att det just är den till en personlighet utvecklade kloka och själfständiga kvinnan, som skall göra mannen lycklig och äktenskapet till hvad det bör vara.

E. W.

Franska kryssaren Lavoisier på Stockholms ström. 2. Konungen och presidenten ombord på slupen Vasaorden landa vid Logårdstrappan. 3. Stockholms stadsfullmäktiges ordförande dr v. Friesen hälsar presidenten välkommen. 4. Trupparaden vid landstigningsplatsen. 5. Ankomsten till Drottningholm. Konungen med presidenten, prins Carl med prinsessan Ingeborg, kronprinsen, prins Wilhelm m. fl. på väg till slottet. Foto för Idun af hoffotograf W. Lamm.

FRÅN POSEIDONS KOMMANDOBRYGGA

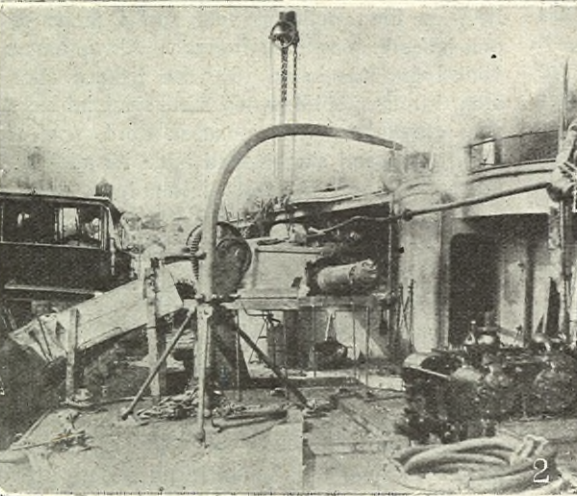
DEN 21 JULI 1914.

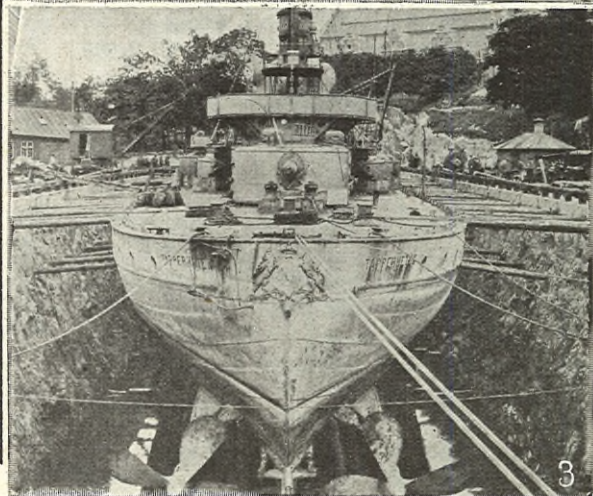
KAPTEN W.E. EDLUND

KAPTEN J.O.N. CEDERGRÉN

KAPTEN A. RICHTER.
POSEIDONS CHEF.

1. Tapperheten under inbogseringen. 2. Pumparne i gång på Tapperhetens däck. E. Velander

DET VAR EN HANDELSE, som förde mig till Sandhamn häromdagen, men jag gjorde den till en tanke i samma stund jag fick höra, att Tapperheten låg färdig att företaga den länge motsedda hemresan till flottans varf. Jag erhöll vänligt tillstånd af Neptunbolagets chef, kapten Edlund, att få vara med om inbogseringen, och för att vara riktigt hemmastadd den stora dagen, gick jag ombord redan föregående afton.

En vecka fattas i ett halft år — så länge ha vi med spänning och undran följt Tapperhetens vidriga öden där ute vid Norrbådan. Vi ha läst om alla dessa olika förslag att få den ur dess besvärliga läge, om öfverenskommelsen med Neptun, detta öfver hela världen kända bärgningsbolag, hvars namn ofta möter oss i pressen i förbindelse med någon vacker fredens bragd på hafvet. Vi ha läst rapporterna om hvilka båtar som skickats ut och in mellan Stockholm och Norrbådan, om de fåta afbrotten i arbetet på grund af storm, hårdt brytande sjö, gamla, tunga dyningar eller dimma. När ovädret farit fram

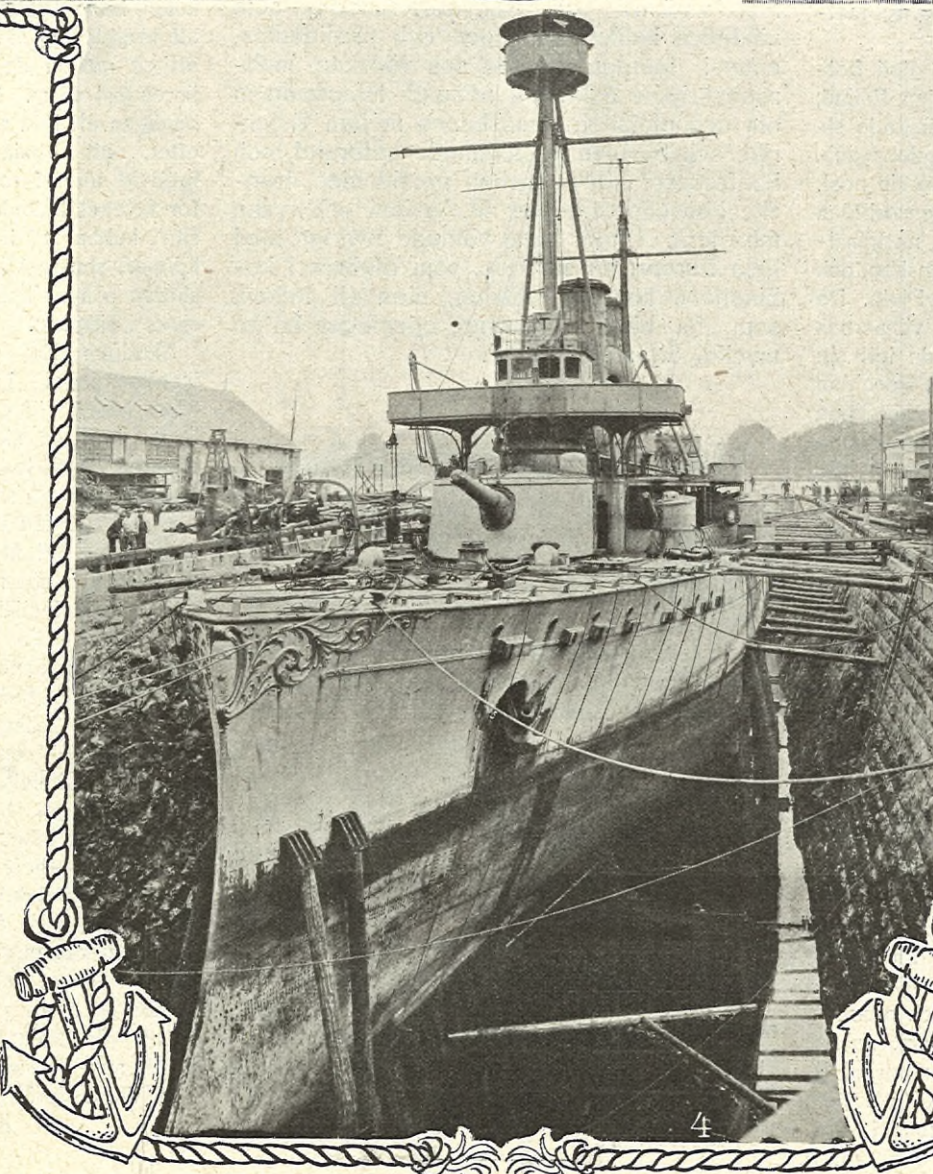

foto. 3 och 4. Tapperheten i flottans docka vid Djurgården. A. Blomberg foto.

öfver landet, ha vi tänkt på, hur Tapperheten stått där ute och huggit sin järnbotten i den hårda graniten, så att den slagit sig stora hål och bucklor, hvarigenom vattnet strömmat in och fyllt dess många rum, det ena efter det andra. Så snart ovädret varit öfver, har man ställt Tapperhetens diagnos, och den har vanligen varit mycket dyster. Då har tanken gått till detta envisa, ständigt afbrutna, men aldrig uppgifna arbete att fåta alla hål och springor, pumpa ut det inströmmande vattnet, bortföra allt ömtåligt gods m. m. Särskildt ha vi nog tänkt på alla dessa tio dykare, som promenerat där nere på de hvassa klippkanterna med jätteskrovet öfver sig eller i betänkelig närhet bredvid sig. Deras arbete var dels att fåta och lappa, dels att borra språnghål och skjuta med dynamit bort den ena flisan efter den andra — flisor på 100-tals kilo — af den klippkam, på hvilken Tapperheten satt fast, tvingad af dyningar och brottsjöar att hoppa upp och ned, fram och tillbaka, men aldrig lossiten. Fast satt den som en insekt på en nål.

Frankrikes president i Stockholm.

Så kom den 10 juli. Det pumpades intensivt med Centrifug- och Eureka-pumpar, och så — kl. 1,20 e. m. — rörde den på sig ordentligt och värdigt, som en pansarbåt ägnar och anstår. Den var ändligen flott och gled fram grundet. Kl. 6 började inbogsringen till Sandhamn under det lifligaste deltagande från samhället, och kl. 7,50 e. m. ankrade den vid Flundrestället, där den varit föremål för den ifrigaste uppmärksamhet.

Den är som en gammal ruggig uf och ser ut, som om den skändes för sig. De värsta skavankerna skylas af vattnet — bottens trasgrannlåt af lapp vid lapp. Den kommer först fram vid torrläggningen i dockan. Men på den förr så fina järnplåten synes nu en ojämn rostrand, och nedanför den är fläck på fläck. Chefens vackra mahognyskrifbord ser ut, som om det stått i hundra år på en gammal vind, och matbordet ser ut som en hund, hvars båda bakben blifvit amputerade. För öfrigt har den blifvit tömd på allt löst, så det är endast väggfasta och golffasla föremål, som finnas kvar.

Reda sig själf kan icke den stackars invaliden. Som goda värdare ligga Neptunbolagets båtar omkring den, skicka den ånga från sina ångpannor och slingra öfver dess däck tjocka slangar från sina pumpar, så många och så starka, att de, om de göra sitt bästa, kunna pumpa ut 10,000 ton vatten i timmen. De se ut som vänliga armar, slingrade om den nödställda vännen för att hindra honom från att sjunka i fördärfvet. Det var Herakles och Helios, som lagt sig på ömse sidor om den.

Den 21 juli ingick med strålande klar himmel och svag vind — det bästa önskeväder man kunde tänka sig. När alla ankaren och linor tagits ombord, ordnade sig flottiljen. Poseidon satte fart kl. 9, kilade före de andra och gaf Tapperheten en tross i fören, hvarmed man halade in på Poseidons däck den kabel, som skulle förerna dragaren — Poseidon — med ekipaget. Herakles och Helios fortsatte sin mission att slöjda den svage, och Pluto tog vara på hvad som kunde finnas glömdt och skötte för öfrigt mat-hållningen.

Sakta och pröfvande sina resurser gled flottiljen fram. Högste befälhafvaren, kapten Edlind, och sekonden, kapten Cedergren, behärskade situationen från Tapperhetens kommandobrygga, och på Neptunbåtarna stod hvar chef på sin post. Hvarje båt hade lots ombord. På pansarbåten följde en del af dess gamla besättning, nu tjänstgörande på Göta, som handräckningsmanskaf, och en del arbetsfolk befann sig ombord på Pluto. På afstånd följde Göta med, bevitnande vännernas goda vilja och förmåga. Det hela hade tett sig som en parad, om inte Tapperheten och Poseidon varit så illa tilltygade. Poseidon har nämligen blifvit duktigt skamfilad och bär alla det trägna och frogna arbetets slitna drag. Den hade inte fått tid att ikläda sig paradträkten. Och det var också endast för den ytlige betraktaren — de voro parad — dessa de sista maktpåliggande ögonblicken af den stora räddningsbragden!

En rätt stor del af Sandhamn var uppe i arla morgonstunden för att åskåda affärden. Allmänt beklagade man att detta ämne till samtal och intressen nu skulle gå förloradt för den lilla badorten. Från klipporna studerade artistparet Bianchini den vackra taflan. Några små båtar svärmade rundt om flottiljen. Midskepps i en liten treflig motorbåt satt operasångaren Stiebel, tydligen mycket intresserad af bärgningsnavigation. Samma välvilliga uppmärksamhet följde sedan hela vägen. Från stränderna hurrades, viftades med näsdukar, badlakan och flaggor, småbåtar kilade rundt om flottiljen. En herre, som likväl icke var så ung, var t. o. m. nog dumdriftig att ge sig in mellan Poseidon och pansarbåten, alltså under kabeln, och en flock nakna pojkar i en liten motorbåt behöfde naturligtvis endast se detta våghalsiga företag för att genast ge sig in på samma stråt. Mätte modet vara lika käckt, om det en gång skulle gälla att i

ET VAR BLOTT EN DAG — den 25 juli, som Sveriges hufvudstad hade glädjen att se Frankrikes president M. Raymond Poincaré, som gäst, under hans resa till de nordiska farvattnen. Men under de korta timmarna hann presidenten dock få ett intryck af vårt land. Från däck af La France och Lavoisier såg han dagen stiga öfver vår svenska skärgård, där flaggor vajade vid bryggorna, såg Stockholms silhuetten resa sig ur vattnet. Han mottogs vid fofen af slottet vid den rikt smyckade Logårdstrappan af sin värd, konung Gustaf, af representanter för Sveriges regering och krigsmakt och för Sveriges hufvudstad. Han kunde i Stockholms slott och på Drottningholm se ständiga bevis på svenskarnas gamla förkärlek för den franska kulturen och förmåga att assimilera den. Han fick från Tessins däck se Mälaren i regn och sol, han genomvandrade om än flyktigt Nordiska muséets salar med dess gamla kulturskatter och äfven den svenska sången hyllade honom. Då han slutligen afreste med Vasaorden ut till sin kryssare Lavoisier efter galamiddagen på Stockholms slott medan föriddarnas facklor under den mörknande sensommarkvällen glimmade i Strömmen, våga vi tro att han tog med sig ett angenämt minne af vårt land och folk och att den vänskap mellan Sverige och Frankrike ytterligare stärkts, som har traditioner ända från Gustaf II Adolfs och Richelieus dagar.

Att M. Poincarés svenska dag tillika helt oväntadt blef en af Europas mest kritiska, af spänning laddade dagar var en egendomlig tillfällighet, som gaf festligheterna deras mörka bakgrund. Medan i de officiella talen, vackert och älskvärdt formade, som växlades mellan konungen och presidenten, endast talades om fred och vänskap, mullrade krigets åskor på afstånd, telegrammen om den plötsliga fiendskapen mellan Österrike och Serbien inströmmade oafbrutet, och konferenser höllos mellan presidenten, franske konseljpresidenten M. Viviani och ryske ministern. Under tiden väntade Sverige med hela Europa på sitt öde, som afgöres i kabinettens hemliga rådslag, utan att folken, som få bära olyckorna; egenligen ha så mycket att säga därvid.

Iduns augustipristäflan.

FTER AFSLUTAD GRANSKNING af den rikhaltiga samling manuskript, som inkommit till vår täflan om den bästa samlingen råd och rön för hus och hem, har prisnämnden tilldelat det utfästa priset ett hundra (100) kronor åt signaturen Eileen — Ellen W. Palmstierna, Stäringe, Vadsbro Södermanland —. Pristagarinnan har nämligen fattat uppgiften vidare än de flesta af de täflande. I sina korta och klart formulerade råd, närmast tänkta för husmodern, men äfven för litet hvar, har hon samlat många gamla goda lefnadsregler och afpassat dem för moderna förhållanden. Vi äro också öfvertygade att våra läsarinor med nöje och behållning efter hand skola ta del af dem.

Utom den prisbelönta uppsatsen ha inkommit några af hushållsrön af det värde, att vi önska tillgodogöra oss dem. Författarna till dessa kunna inom den närmaste tiden motse direkt meddelande från redaktionen.

krigs tid å dragande kall och ämbetets vägnar utföra slik manöver.

Så godt som alla platser och enskilda villor och gårdar uteder segelleden flaggade, somliga särdeles rikt, såsom Lidingöbryggorna, Tynninge. Den senare idylliska lilla badorten t. o. m. saluterade med 14 skott. På ett par andra platser gafs salut af tre och fyra skott. Det blef naturligtvis lifligare, ju mer man nalkades Stockholm, och hufvudstaden hade den glädjen att midt i den döda säsongen upplefva den sensationen att dela sina känslor mellan en ung prins och den gamla Tapperheten. Det var en lustig tillfällighet att Götas salut för den holländske prinsen stämde till fiden precis med Tapperhetens lyckliga ankrande vid galärvarfvet, så att man kunde riktigt undra, om möjligen hedern var ämnad denna på denna stora dag, då kapten Edlind kan säga: "Ett värf de fyllt — de segrat mina leder."

Det var roligt att från Poseidons kommandobrygga följa det intresse, som afspeglade sig hos människorna.

Alla åldrar voro representerade. En stor motorbåt rymde utom ett par pappor och mammor en hel buket af det unga Sverige i alla storlekar från en liten gulltopp som satt i mammas knä och hälsade med sina flaggor. Allvarsamma och väderbitna män, som väl voro fiskare eller sjömän, tittade på till synes med stort intresse, liksom eleganta herrar jeunesse doré, som visade en bronsfärgad singaleshud ända till midjan, somliga paddlande sig fram i kanoter. Alla slags farkoster voro också ute på färd från en gammal gisten eka till de dyrbaraste segeljakter och motorbåtar.

Snabb var icke heller färden. Kl. 9 satte eskadern sig i sakta fart; kl. 11,35, sedan den passerat Yxhammars kubb, gick Poseidon för full maskin, men det tunga släpet gjorde, att farten väl knappt kom upp till 4 knop. Kl. 4 passerades Brödstycket och kl. 4,45 Oskar-Fredriksborg. Där var den smalaste passagen, och strax innan hade Pluto och Helios gjort sig lösa, så att bredden ej skulle bli för stor, när det gällde att gå mellan de båda bojarna, hvilkas afstånd är endast 45 m. Men Tapperheten visade sig så benägen att låta sig styras på rätta vägar hädanefter, att åtminstone Helios godt kunde gått bredvid utan fara för att grisarna skulle blifvit för mycket klämda. Grisar äro ett slags elastiska kubar af hopbundna roffing- eller hasselkäppar, som användas för att hindra båtar att skafva sönder hvarandra, när de måste gå långsides i sjögång.

Slutligen låg eskadern vid galärvarfvet, och Neptunbolaget hade fullgjort sin förbindelse. Klart hördes öfver land och vatten kapten Edlinds kraftiga stämma gifva den betydelsefulla ordern: "Kast loss kabeln!" Det betydde, att haveristen var på rätt ort och ställe. Skådespelet var slut. Ridån gick ned. Folkmassorna skingrade sig. Det återstod endast att ordna en del detaljer, och när mörkret sänkte sig öfver strömmen, var det stillhet och hvila det kom med till alla dessa, som så länge sträfvat i ett yttst kräfvande, spännande och maktpåliggande arbete, utsträckt öfver månader, då de pröfvat alla vår naturs växlingar från hårdaste vinter till en nästan tropisk sommar. Det måtte varit en oändlig tillfredsställelse för alla till bolaget hörande att uppdraget blifvit fullgjordt och på ett för svensk skicklighet och duglighet så hedrande sätt.

För Tapperhetens militäre chef och dess besättning måtte det vara en vemodsblandad glädje att äntligen se fartyget med det stolta namnet ge förhoppningar om att en gång åter kunna blifva hvad det varit. Och äfven nationen måste ju möta denna förhoppning och glädjas åt att vår flotta återvinner den del af sin värnkraft, som Tapperheten representerar, och Äran och Vasa återfå sin halft förlorade broder.

JENNY RICHTER VELANDER.

Längs hemslöjdsgatan på Baltiskan.

V.

Halland, Blekinge. — Den gamla hemslöjden på permanenta landbruksutställningen.

ET AR EN DUBBEL MEN ENbart yttre anledning, hvarför jag afslutar min serie af små bilder från hemslöjdsgatan i den baltiska industrihallen med de gamla "skånska provinserna", och ej någon som helst rangordning. Den ena är, att jag icke som ämnadt fick rum inom ramen af samma artikel som det hemslöjdsrika "stora" Skåne, den andra, att interiörerna vid min vandring från norr till söder erbjuda sig i denna ordning.

Hallands afdelning, af hvilken Idun redan för en tid sedan meddelade den anslående bilden, koncentrerar sig speciellt på den särskildt halländska slöjdgrenen bindslöjd. I en hemreflig gammal ryggåstuga sitter ett gemmyligt allmogepar och lär ut sin säregna konst — ett mellanting mellan stickning och väfnad förefaller det — åt hvem som intresserar sig.

Blekingeafdelningen är mångsidigare: i tre olika rum framvisas här för landskapet typiska prof på trä-, keramik-, väfnads- och smidesslöjd m. m. Hemslöjdsmagasinet i Karlskrona har under många år med stöd af länets hushållningssällskap arbetat för att på en gång höja och vidmakthålla intresset för husfliten och till dem som icke själfva idkade sådan förmedla afsättningen från den karga bygdens små idoga hem. Här finna vi ett stånd med sådana billigare och därför mera kuranta artiklar af fattigmans tillverkning, från träschor och vispar till såll, korgar och trasmatior m. m.

I en annan stuginteriör af ett blekingst bondehem får man en liflig inblick i hvad en bondebrud, som vill ha något anseende, fick lof att föra med sig. Här poser den med stor flit och omsorg förfärdigade "begåfningen" upp ur de öppna kistornas djup, fömmande sin mångsidiga och invecklade rikedom i dagen likt ett ymnighetshorn bredvid den blå- och blomsterbemålade spinnrocken, som står och ser ut som om den vore medveten om sin andel af äran. Här kan man med litet upplysning och en smula fantasi föreställa sig, hvilken outtröttlig flit som i långa vinterkvällar rådde i blekingska bondstugor där dottrens utrustning var i görningen. "Uppplockningen" i dessa färgglada kuddar gjordes kanske vid den flämtande torrvedssticka eller talgdank, som hölls af en bredvid den flitiga och myndiga "moran" stående "lyse-dräng". Det var den yngste eller dummaste af manfolket, som inte dugde till att deltaga i männens samtidigt vid hyvelbänk och svarfstol pågående id. Det kunde väl hända, att han slutligen blef trött och sömndrucken vacklade till med sin "fackla", men man kan också vara lugn för att husmodern då snart ställde om, att han blef vaken.

Kring takhyllan löper en frans knulen af fint linnegarn i spetsmanér. Den kunde i fattigare hem, speciellt hos fiskare och sjömän, ersättas af den s. k. "trälfansen", hvilken sjömännen under långa trista kvällar på hafvet brukade sitta och knyta af repad hamp-tross. Väfnaderna äro med sina i jämförelse med Skånes bleka färger mycket fint och harmoniskt samstämda färger intressanta och väl utförda i tekniskt hänseende.

Slutligen har Blekinge velat visa prof äfven på sin mera "aristokratiska" hemkonst. En del unga damer af de bättre familjerna ifrå för att få intresset för spetsknyppning, hälsöm etc. väckt till lif, och en vacker herr-

Blekingeafdelningen.

gårdsmöbel i mahognyempire dominerar midtrummet.

I hemslöjdsgatan interfolieras för öfrigt de olika landskapsafdelningarna utaf enskilda — speciellt skånska — väfskolor och slöjdmagasiner. Vi finna det onödigt att ingå på dem särskildt för sig; de ansluta sig i bästa fall i tekniskt och kulturhistoriskt hänseende jämlikt till sina respektive bygders mera officiella representation. Däremot bör man icke försumma att i samband med sitt studium af den hemslöjd som numera bedrivs också göra ett besök i den stora och rika afdelningen af g a m m a l skånsk hemslöjd på den stående delen af jubileumslandbruksmötet, som numera är införlifvad med utställningen. Där får man i mängden af de enskilda utställarnas pietetsfullt bevarade husflitsklenoder en stark känsla af äkta och ursprunglig raskultur, och man gripes ovillkorligen af aktning och vördnad särskildt för gammaldagshemmens husmödrar. **BENVENUTO.**

Etthundra (100) kronor

i pris för en

Idé till en originell och roande pristäfling för vår Tidsfördrifsafdelning.

AR ERBJUDER SIG ETT YPPERligt tillfälle för alla fyndiga hjärnor att slå mynt af sin skarp-sinnighet. Allt mellan himmel och jord kan användas som uppslag för en pristäfling af den art vi åsyfta, men de täflande få ej taga saken för lätt, utan ihågkomma rubriken här ofvan: originell och roande. Vanliga tidsfördrifsuppgifter lämna vi alltså utan afseende.

Täflingsmanuskripten, som skola vara försedda med påskriften: **Iduns Oktobertäfling** samt åtföljda af försegladt motto, innehållande författarens namnsedel och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af Idun **senast den 1 nästkommande september.**

Vi förbehålla oss rätt till prisets delning för den händelse ingen af de insända idéerna skulle befinnas vara förtjänt af priset odeladt.

Stockholm den 1 augusti 1914.

IDUNS REDAKTION.

Kvinnan i alkoven.

Af JEANETTE LEE.

ELDRIDGE WALCOTT STANNADE framför den stora byggnaden, tvekade ett ögonblick framför ingången och steg in. Han passerade marmorhallen, och kom genom de ljudlösa svängdörrarna in i det behagligt upplysta kaféet. Han hade aldrig varit på Mervin förr, men han hade ofta hört talas om det, och han var nyfiken att se hur stället tog sig ut. Man hörde toner från en orkester och låga röster samt klingande af glas och silfver bakom små gröna förhängen. Han steg in i en alkov till vänster, lyssnade till musiken och såg ut öfver rummet, där små bord fyllde platsen mellan alkoverna på bägge sidor. Längst upp fanns en liten estrad, en dam hade just stigit upp på den samma och bugat för publiken. Samtalet tystnade, spridda handklappningar hördes, och sången började. Den var ganska banal och sjöngs utan större konst, samtalet upptogs igen, och auditoriet tycktes applådera endast för att låta förstå, att de observerat att sången var slut. Sångerskan steg ner från plattformen och slöt sig till en grupp, uppassare rörde sig emellan borden, fyllde i koppar och glas och togo upp order.

En af dem stannade vid den alkov där Eldridge Walcott satt, drog från förhänget, tittade in och väntade. Eldridge tog upp en menu på bordet framför sig, han fingrade tafatt på den och lade ner den. — Får jag be om cigarrer, sade han. Uppassaren skref upp ordern och fortsatte. När han var färdig med alkoverna på vänstra sidan, vände han och fortsatte neråt den högra. Då han nätkades den tredje alkoven, sköt han tillbaka förhänget, som dolde det till hälften, och böjde sig fram. När han släppte förhänget, föll det icke rakt utan hakade upp på en stol innanför. Från Eldridges plats kunde han se kvinnan, som satt i alkoven. Hon var ensam och vände ryggen till honom. Hufvudet höll hon böjdt som i tankar. Han såg flyktigt på henne och längs raden af gröna förhängen. Det hela var som han tänkt sig: en plats, där man kunde förlösa tid och pengar utan mycken ansträngning. Det var affärssidan af det hela som intresserade Eldridge. Hans klient hade bedt honom ta reda på om det var en lämplig plats att placera pengar i, och han hade valt detta sätt att värdera affären. I morgon skulle han gå igenom böcker och räkenskaper. Affären var antagligen god, som ägarna påstodo, tänkte han, då han betraktade den muntra, sorglösa publiken. Det var inte af den sortens lokaler, som han offare skulle vilja besöka. För Eldridge var lifvet en allvarlig grå historia, jämförd med Mervin. Han tyckte själf om att spara och att placera sina besparingar där de gäfvog god ränta. Kanske skulle han själf ta några aktier i bolaget.

Uppassaren kom med cigarrer. Eldridge fände en, lutade sig tillbaka och började göra sina kalkyler. Det var en del af hans förmåga som duktig affärsman, att han förstod värdet af småsaker. Han var icke någon finansär, men han kunde sköta mindre affärer väl, och han hade samlat en anseelig förmögenhet. Från att ha varit skuldsatt, innan han gifte sig, hade han så småningom förbättrat sin ställning, och hans värdepapper utgjorde tillsammans en rätt ställig summa. Han betraktade tankfullt sin cigarr, och kalkylerade hur många de voro och hvad de kunde vara värda. På estraden stod en ung gosse och spelade fiol.

Eldridge lyfte ögonen från cigarren. Kvin-

nan i alkoven hade flyttat sig närmare kanten af bänken och betraktade gossen med ett småleende på läpparna.

Han stirrade på kvinnan och gjorde en ofrivillig rörelse. Hon vände halft på sig, och Eldridge drog hastigt förhänget mellan dem. Genom springan kunde han alltjämt se kvinnans ansikte, hennes hufvud var kastadt en smula tillbaka, hennes ögon följde fiolens stråke, och hennes läppar logo i stilla välbehag.

Han drog häfligt efter andan, och sakta spridde sig en djup rodnad öfver hans ansikte. Hur vågade Rosalind gå hit? Det var visserligen en fullt anständig lokal, men hur vågade hon förslösa tid och pengar, hans pengar och den tid, som tillhörde hans hem och barn, på en sådan plats?

Hennes händer lågo knäppta i knäet och hennes ögon följde stråken. Hon hade nätt och jämnt rört vid glaset framför sig och vid den lilla tallriken med kakor. Han kände sig fullkomligt hufvudyr. För sex timmar sedan hade han sagt adjö åt henne vid frukostbordet — en ful, grå kvinna i tarfliga kläder, som betraktade honom genom sina stålbågade glasögon med en rynka i pannan och påminde honom om att han måste beställa kol och ett nytt klädsteck. Han hade beställt kol, men glömt klädstreet — hade tänkt att höra efter, om han icke kunde få det billigare i en annan affär — men hur hängde allt detta samman med kvinnan i alkoven?

Hon höll nu en lorgnett för ögonen och tittade på den lille fiolspelaren med ett litet lyckligt, drömmande leende på läpparna. Eldridge hade icke sett henne le så på många år, men nu, när han såg det lilla leendet, mindes han när han sett det förr: de stodo vid grinden, och han sade godnatt, månen hade just höjt sig, och vid väggkanten stod en buske som doffade vår; han mindes allt detta, medan hans blick noga följde hennes rörelser, hon tappade lorgnetten i knäet, och hennes händer lågo knäppta öfver den — — — Rosalind! En guldlorgnett och mjukt draperade våder af siden och en klädsam halt på hennes glänsande hår!

Eldridge Walcott letade reda på sin cigarr och bet nervöst i den, medan hans hand trefvade efter hatten. Borde han inte gå tvärs öfver rummet och slå sig ner i stolen midt emot och ta henne på bar gärning? De gröna förhängena skulle dölja deras uppgörelse för publiken. Men tanken att möta Rosalind i denna situation, att få se en skrämde liten stackare i sin stass bakom det gröna förhänget var honom motbjudande. Han reste sig upp, drog sakta undan förhänget och gick. De applåderade nu fiolspelaren. Eldridge passerade genom svängdörrarna, kom ut på gatan och försvann i människoströmmen.

Klockan var fem, och gatorna fyllda med folk, som skyndade hemåt. Eldridge vände mot strömmen och skyndade österut. Han tänkte icke på hvar han skulle gå, tänkte blott på att komma så långt bort som möjligt från henne.

Hvem var hon?

Å ena sidan hade han den trista kvinnan, som han mindes från morgonen och som väntade, att han skulle komma hem med klädstreet, och å den andra kvinnan i alkoven, charmant, behaglig, med sitt lilla leende och sin guldlorgnett. Rosalind — han hade lefvat tillsammans med henne i femton år och känt henne tio år dessförinnan; det var ingenting egendomligt med Rosalind!

Den kvinna han just lämnat, var mycket vacker. Det slog honom för första gången att hon var vacker, och han stannade ett ögonblick. Därefter fortsatte han långsammare och tänkte öfver detta faktum. Rosa-

lind var icke vacker, han hade inte ens varit vacker som ung, endast söt och frisk och fri och med ett par ögon som han inte alltid förstod. Kanske var det inte Rosalind, när allt kom omkring.

Han andades häftigt och stannade tankspridd, sedan fortsatte han åter. En tanke slog ner i honom, och han började gå fortare. Nej, nej, han lade handen öfver ögonen för att hålla den borta. Andra kvinnor, men icke hans hustru! Hon hade tre barn! Han såg henne lägga dem till sängs om kvällarna, luta sig öfver Tommy och lägga våtvärmande omslag om hans hals, han kunde se henne fullkomligt tydligt: de kvicka, snabba, behändiga rörelserna och hennes stadiga händer, något grofva af arbete, som stoppade täcken och filltar omkring de små.

Kvinnans händer, som hvilat så lugnt i knäet? Voro de grofva? Han mindes nu, att hon burit handskar i färg med klädningen. Han häpnade öfver dessa handskar, de voro långa, af mjukt skinn, gingo öfver armbågen och voro kantade med något slags spetsaktigt, som föll ut omkring armen, de måste ha kostat pengar — han försökte tänka ut hvad de kunde vara värda, men hade ingenting att gå efter. Rosalind hade aldrig haft sådana handskar, inte heller hans mor och systrar. Endast rika damer buro sådana handskar eller kvinnor, som — —

Andtligen vågade han tänka tanken till slut. Han hade kommit så långt, att den salta hafsvinden svepte omkring honom, framför honom låg hafvet, vågorna rullade in öfver sandbanken och föllo långsamt tillbaka. Han sträfvade framåt rakt mot vinden. — Hon kände ju ingen? Hur kunde hon bli bekant med någon, som han inte kände? Hon var ju aldrig borta. Men, hur visste han det? Hur kunde han veta, hvad som hände från half åtta på morgonen till sju på kvällen då han kom hem. På kvällarna lagade hon barnens kläder och han läste tidningar. Stundom talade de om sina angelägenheter, och om hur de skulle klara sig. Rosalind var en god hushållare. Han såg henne sitta vid lampan i sin billiga dräkt, med hufvudet böjdt öfver siffrorna och räkna ut problemet med hans hjälp; och han såg kvinnan i alkoven. De kläder hon bar, han ryggade tillbaka för det — de kostade mera än hela familjens under ett helt år.

Söndagen var den enda dagen, då han visste hvar hon var — i kyrkan med honom, och på eftermiddagen låg hon och hvilade, medan han gjorde en promenad med barnen. Han var en god fader. Hon kunde inte anklaga honom för att försumma något.

Plötsligt vaknade en bitter och sårad känsla hos honom. Han var icke fullt medveten om den, men den satt där djupt inne. Men den första chocken hade gått öfver. Han var icke längre så hufvudyr och osäker. Han kunde tänka klart och bygga upp fallet. Men så stod hon plötsligt framför honom i sina glasögon, påminnande honom om klädstreet, och hans fall ramlade sönder som ett korthus. Icke Rosalind, andra kvinnor kanske, men icke Rosalind.

Han vände sakta hemåt, och vinden bakom honom skyndade på. Han ville gå hem till henne. Kanske han skulle veta hvad han borde tänka, när han såg henne. Men kanske hon inte ännu hunnit hem. Om han skyndade sig, hunne han kanske hem före henne och kunde ta emot henne, när hon kom hem. Nu raskade han på stegen, och när han nådde gatorna, ropade han an en droska. Han hade icke på årtal använt sig af droska, det skulle kosta en dollar minst. Han tog upp sin klocka och lät skenet från gallyktorna belysa urtaflan, när de skyndade förbi. Half sju, en

half timme tidigare än vanligt. Han betalade åkningen och skyndade sig uppför trappan. Barnen pratade i matsalen. Han öppnade dörren och tittade in. Hon stod vid bordet och betraktade Tommys rock. Den hade en stor refva öfver skuldran, och det ansikte som böjde sig öfver den hade ett uttryck af lugnt fålamod. Det färglösa håret var deladt rakt i midten och kammadt slätt åt sidorna, ögonen bakom glasögonen sågo upp mot honom med den lilla rynkan emellan.

— Har du klädstreet med dig? frågade hon.

Han stirrade ett ögonblick på hennes billiga, missklädsamma dräkt och hennes hvardagliga ansikte. Sedan vände han sig bort.

— Jag glömde det, sade han.

När man ätit kvällsvard, och barnen kommit i säng, gick hon omkring i rummet en stund och plockade i ordning. Eldridge satt vid bordet med tidningen framför sig. Hans ögon lämnade icke de små tryckta bokstäfverna, men hans verkliga ögon följde icke linjerna, de iakttog kvinnan, de försökte att genomtränga henne och få henne att yppa sin hemlighet. Det föreföll honom orimligt, att de skulle vara här tillsammans i samma rum — han kunde ha rört henne med sin hand, när hon gick förbi honom — och likväl vara skilda af tusen mil. Han klarade rösten, han ville anklaga henne, tvinga henne att uppenbara hvad som försiggick bakom dessa allvarsamma glasögon. Han vände tidningen och begynte på en ny sida.

Hon hade slutat att ordna rummet och kom fram till bordet med den trasiga rocken i handen. Hon granskade de nötta trådarna omkring refvan med den lilla rynkan i pannan. Han såg icke upp och rörde sig inte, han kunde höra hennes andetag, sedan suckade hon litet och lämnade rummet. Hans ögon följde henne. När hon återvände bredde hon ut innehållet i en liten rulle af lappar på bordet, valde ut en och trädde den under refvan. Han kunde utan att taga sina ögon från sidan se hur hennes grofva, illa åtgångna fingertoppar lade lappen tillrätta. Hon var särskildt skicklig i att laga och göra gamla kläder som nya. När de först voro nygifva, var det ett af stående små skämt hvilken tur det var för henne att ha blifvit gift med en fattig man. En dag hade han kyssit henne — han mindes det nu — när hon visat honom en liten mönsterstopp på hans rock. Där han nu satt bakom tidningen, tyckte han det var höjden af dårskap att kyssa henne för det!

Hon sydde nu med korta snabba rörelser, jämna som andetag. Hennes hufvud var böjdt öfver rocken, och han kunde se hennes bena. Han lät sina ögon hvila en sekund på hennes hår, så rasslade han med tidningen och sade oförberedt: — Jag var inne på Mervin en stund på eftermiddagen. Nålen stannade men fortsatte så åter i samma rytm.

— Var där trefligt? frågade hon utan att lyfta ögonen från arbetet.

Han vände ett blad och läste vidare:

— Åja, vars.

Ungefär så där halft frånvarande brukade de tala till hvarandra om kvällarna utan något egentligt intresse för hvarandra

— Det är ett mycket omtyckt ställe, eller hur? Hon strök tankfullt öfver den nylagade rocken med ett leende på läpparna.

Han vek ihop tidningen: Nu går jag och lägger mig, förklarade han.

Hon såg snabbt på klockan och återtog sitt arbete.

(Forts.)

Wettergrens
KAPPOR
&
KOSTYMER.

BÄSTA SNITT.
OMSÖRGSFULLASTE ARBETE.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; fisk med ägg och ris (rester från onsdag); kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade spritärter; vinkallskål med skorpor.
FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekte köttbullar med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Makaronipudding med skinka; saftkräm med mjölk.
LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Lindström med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med potatismos; filmjölk med tunnbröd.

RECEPT:

Gratin på blomkål (f. 6 pers.). 2 medelstora, vackra blomkålshuvuden, 1 1/2 lit. vatten, 10 gr. smör.
Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 del. blomkålspad, 3 del. grädd, 1 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 1/4 tsk. vitpeppar, 1 äggula.
Till fatet: 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. rifven ost, 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Blomkålen rensas, sköljes och får ligga i ättikblandadt vatten (2 lit. vatten, 2 msk. ättika) 1 tim. Den tages upp, sköljes äny och sättes på i kokande, saltadt vatten och får koka, tills en vispsticka går lätt igenom den. Blomkålen tages genast upp med hälslef, får rinna af och lägges på ett smörbestruket, elfadfat eller på ett fat af silfver. Smör och mjöl fräses 2 min., kålspadet och grädden spådas på och säsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna, afredes med äggulan och hålles öfver blomkålen, som där- efter beströs med den rifna osten och de stötta skorporna. Litet skiradt smör hålles öfver, fatet ställes i en långpanna med groft salt och anrättningen gratineras i varm ugn omkr. 15 min. Serveras genast den tages ur ugnen.

VACUUM-APPARATEN
en epokgörande nyhet för hushållet, bevarar i sommar- värmen fisk, kött, grönsaker m. m. friska.
Begär beskrifning. Pris Kr. 19: 50 i komplet.
A.-B. Nordiska Kompaniet, STOCKHOLM.

Obs!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska
Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

STOCKHOLMS
KORRESPONDENS
INSTITUT
STOCKHOLM 7
Kartritningskurs.
Skicklighet och kompetens som ritbiträde hos landtmätare, land- bruksingenjörer, väg- o. vattenbyggnadsingenjörer, järnvägsförvaltning- ar o. d. förvärfvas fort och säkert genom ett genomgå Ingeniör P. A. Wallers välkända kurs i kartrit- ning, som meddelas pr korrespond- endast genom Stockholms Korres- pondensinstitut, Stockholm 7. Mu- derat pris. Begär upplysningar.

Husmödrar
som äro praktiska använda
Gahns
Skursåpa
till sina diskbankar, köks- kärl, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmö- derskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2-8 AUGUSTI 1914.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; halstrad gädda med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te med surmjölkskaka. Middag: Gratin på blomkål; rostbiff med portugisisk lök och fransk potatis; bär med gräddskum.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; sill i kapprock med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Wiener- kotletter med spenat; blåbärskrämm med mjölk.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinkomelett; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall rostbiff (rester från söndag) med svensk potatissalad; stekta bananer.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Hotch-potchoppa; gös à la Soto Mayor samt potatis.

Rostbiff (f. 12-15 pers.). 5 kg. rostbiff eller dubbelbiff, 2 msk. salt (30 gr.), vatten.
Beredning: Rostbiff bör hänga 1-2 veckor allt efter årstiden och därunder dagligen torkas med en torr handduk. Den bultas på skinsinsidan med en fuktig köttklubba, torkas med en duk, urviden i hett vatten, och ingnides med saltet. Om ej särskild rostbiffpanna finnes, lägges köttet, med filen upp, på ett galler i en långpanna, som insättes i varm ugn. Ugnen får ej från början vara för het, ty fettat bör delvis smälta, innan steken brynes. Litet kokande vatten hålles i pannen och hettan ökas så småningom. Då steken är brun, öses den hvar 10:e min. med skyn, som, då så behöfves, spådes med kokande vatten. (Märk väl! Ste- ken öses först och spådes sedan, ej tvärt om.) Stekingstiden beräknas till 20-25 min. för hvarje kg. Blir köttet för brunt, lägges en plåt öfver det eller och belägges det med ett smörbestruket papper. Rostbiff lägges upp på varmt fat och skåres för vid bordet. - Skyn silas, skum- mas väl, kokas ihop, afsmakas och ser- veras oafredd.
Rostbiff serveras med fransk po- tatis, potatiskroketter eller grönsa- ker samt med glacerad lök och, om så önskas, med spånar af peppar- rot. Pepparrotten skrapas, sköljes, torkas och skåres med gurkhyvel. Användes rostbiffpanna spådes rostbiffen ej med vatten och be- höfver ej ösas öfver.
Kall rostbiff serveras med po- tatis eller legymsalad.

Bär med gräddskum (f. 6 pers.). 3 hg. stora, vackra hallon eller jordgubbar, socker efter smak, 1/2 lit. extra tjock grädd.
Beredning: Bären, som bör vara nyplockade, passeras genom hårsikt. Socker efter smak tillsättes. Grädden vispas till hårdt skum och ned- röres försiktigt i fruktupuren. Massan upplägges högt i kompottskål och ser- veras genast med mandelspån, ma- ränger eller makroner.

Fransk potatis (Pommes de terre soufflées) (f. 6 pers.). 1 liter potatis (holländska), 1 kg. floty- ty, 1 tsk. salt (5 gr.).
Beredning: Potatisarna sköljas, borstas väl rena, skalas tunt och skåras först i jämna fyrkanter och därefter i 3 mm. tjocka skifvor. - Skifvorna skola vara precis likskurna, annars lyckas ej anrättningen. - De läggas i vatten, allt eftersom de skå- ras, och torkas därefter mycket väl i en duk. Hälften af flotyren upp- hettas måttligt i en flottypanna, po- tatis-skifvorna läggas och få koka, tills de flyta upp, då de läggas i ståltrådsborg eller på sugpapper att afriina. Resten af flotyren upp- hettas i en annan panna, tills den är rykande het, då potatis-skifvorna ge- nast nedläggas däri och få blåsa upp till små ballonger. De upplägges med flotyrslef på sugpapper, saltas och serveras varma som garnityr omkring stekt kött.

Gös à la Soto Mayor (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. gös, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. vitpeppar, 2 tsk. fin- hackad rödlök, saften af 1/2 citron, 2 msk. matolja.
Till panering och stek- ning: 1 1/2 del. mjölk, 1/2 tsk. salt (3 gr.), 3 msk. hvetemjöl (30 gr.), 2 hg. flotty.
Beredning: Gösen fjällas, rensas, ryggbenet skåres bort, dook så att

BÄST
ÄR
EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN. FABRIK.

Icke allenast genom sin öfverlägsna kvalitet, utan äfven genom sin relativa prisbillighet, skilljer sig Chin- alack från alla andra emalj- färger. - För dåliga efterap- ningar varnas. Ansenikfri enl. nya giftstadgan.
Erhålles hos alla färghand- lare. Profkarta gratis. Fa- brikanten: Dorch, Bäcksin och C. A. B., Göteborg och Stockholm.

Den ömtåligaste mage för- trager med lätthet och tillgodogör sig Apoteket Vasens svenska Järnpreparat "Ferrol". Därför verksammast vid blodbrist och allmän svaghet. På alla apotek till 2 kr. fl.

BEHÖFVER NI
GODA DESSERTER
Efterrätter och Tårter!
Ring upp Allm. 1376 eller Riks 38 12 och beställningar sändas till hem- men, ångbåtar eller tåg.
BAGERIET & KONDITORIET, 4 STORGATAN.

HULTMANS RENA CACAO
Pr hg 45 öre

Mödrar! Låten ej Edra barn onödigtvis lida av den intensiva klåda, som medföljer det kroniska barneekzemet (barnurticaria). Använd Saliciedrinsalvan, som ge- nom sina beståndsdelar - S, Zn, Py- rol. Oxycedri, Salicylat etc. - visat sig vara det eff. medl. däremot. Säljes end. å apot. Prosp. på beg. Tilly. av Tekn. Fabriken Paquerette, Sthlm.

Sophie Ljungström & Co
Handskaffär. Etabl. 1879.
Rekommenderas.
48 Mästarsamuelsgat. 48, Stockholm.

KOCKUMS
Grytor
Utan ring
passande till hvarje ringsats och utan ring, läta att hålla rena. Blå emaljerade, svarta och hvita. Silpade och ostgade. Säljes hos järn- och Besättningsaffärer. I parti hos Kockums Jernverks A.-B. Försäljningskontor och KOCKUMS JERNVERK, Kallinge

ORIGINAL
SINGER
SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler
på alla större platser.

A. C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Äkta Göteborgs
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dir G. Hjort
af Ornså.
Tel.: 11 & 929.

Patent.
Hafre-Gryn. Hafre-Mjöl.
Gyllenhammar
Köp
röda originalpaketer

30 porffioner gröt för 55 öre.
Obs! Gyllenhammars { Hafre-Must.
Rismjöl.

Den berömda
"Kuanaco"
Cacaon 2.90 kg.
är ovillkorl. största fördel att använda.
Percy F. Luck & Co H. A.-B.

FLORODOL-TVÄLEN
och en rationell hudvård
äro oskiljaktiga.
Säljes öfverallt
å 60 öre.
Parfymeri
FLORA
GEFLE

"VEGETABIL"
BÄSTA
INKOKNINGSAPPARAT
(EGEN TILLVERKNING)
af extra tjock, dubbelt förtent plåt
komplett med insats och termometer
(men utan burkar).
Kr. 10: 50.
Glasburkar passande därtill, både svenska och utländska
till fabrikspris. Priskurant å burkar på begäran.
A.-B. Nordiska Kompaniet,
Köksafdelningen - Regeringsgatan,
STOCKHOLM.

ENERGON Nervstärkande
förordas av Läkare Kraftgivande

"Sagroid-piller"
(Inregistrerat)
har i ca 20 års tid hävdad sin ställning som ett mildt och oskad- ligt avföringsmedel. Utmärkt skyddsmedel mot de flesta mag- sjukdomar. Innehåller Sagradabarkens verksamma bestånds- delar och är en lika enkel som verksam medicin.
För varje år ökas användningen i de skandinaviska länderna.
OBS! Då det i handeln förekommer flera efterapningar hava vi setz oss nödsakade att förändra pillerens tidigare namn, Sagrada-piller B. & K. till SAGROID-PILLER, för att allmänheten skall kunna tillse att vår uppskattade medicin verkligen erhålles, då densamma begäres. Se därför alltid efter att å omslaget är tilltryckt "Sagroid".
Prisbelönt i Stockholm 1897, i Bergen 1898. Grand Prix och guld- medalj i Paris och Bryssel 1907.
En gros: KRONANS DROGHADEL, Göteborg.

Bäcksin's Amerikanska Jästpulver

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 14 sept.
 Prospekt gen. **kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut,
 Göteborgs Arkader, Göteborg,
 längsta o. fullständigaste specialkurs i **Sjukgymnastik o. Massage.**
 Ny kurs börjar den 12 sept.
 Begär prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i Massage o. Sjukgymnastik,
 meddelas under sommaren.
 Dr. Köhlberg o. Dir. Segerdahl,
 Tegnérgatan 23, Stockholm. Begär prospekt. Ettårig kurs börjar d. 5 okt.

Vid Professor Unmans Institut
 börjar d. 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt. Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
 fullt oskadligt, storatad effekt, kr. 4.50 + porto (diskret försändning) endast i
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

ROYAL WINDSOR
 Det berömda
 hårstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med ordet: **Royal Windsor Perfectionne.** En alljämnt stig. försäljning. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.- + porto.
 Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal
 bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hof. **Zivertz' Bttr.,** Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Aterförsäljare rabatt.

Mot grått hår!
 Härmed meddelas ärade kunder, att det utmärkte och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och hårfall) som i 40 år förts endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmotorgsgat. 5; hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

OATINE,
 denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, apfrikar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara,

friska engelska teinten. Akta **Oatine-Creme** i hvit burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.-. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 68, Stockholm.

MARGARETA slöjd- och husmodersskola börjar ny kurs i augusti. Begär prospekt. Postadr. Filipstad.

NY HUSHÅLLSKURS för unga flickor (familjemedlemmar) 15 sept.—15 dec. Ett par elever kunna mottagas i augusti. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

Det treåriga gymnasiet vid Lunds fullständiga läroverk för flickor

börjar sitt sjunde läsår torsdagen den 27 augusti kl. 9 f. m. Dimissionsrätt. Fullständig realskoleexamen, goda betyg från flickskolans sjunde klass eller godkänd inträdesexamen berättigar till inträde i första ringen.

Inträdespröfningar i början af juni eller torsdagen den 27 aug. kl. 9 f. m. Närmare upplysningar meddelas af gymnasiets studierektor Läroverksadjunkten Fil. lic. **BIRGER SJÖVALL,** Magnus Stenbocksgatan 10, Rt. 651.

Köttisoppa

bereder man bäst af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr. belysning och Rikst. i alla rum. Rum fr. 2 kr. Frukostar o. Supeer serveras. Birgerjarlsg. 8, Stockholm. (Röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks. 44 01, 72 59. Allm. 125 39, 195 19.

Lektioner i Linnésömnad,
 Även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.
 Kurserna börja åter 10 sept., varefter elever dagligen mott. gas.
Karin Egnér, Eva Egnér, Sibyllegatan 36, Sthlm. R. T. 35 30. A. T. 210 04.
 Före 3 sept. är adressen Asarum. Tel. Karlshamn 300.

Nobynäs Hushållsskola.
 Hösttermin 1 sept. 15 dec.
 Bildade flickor mottagas af **Nobynäs Herrgård,** bel. i vacker trakt af småländska höglandet, 7 min. från **Stjärneborgs** anhaltstation, linjen Stockholm—Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och slöjd meddelas af skickliga, examinerade lärarinnor. Godt hem. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan Fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstelefon 5.

I finare matlagning
 klädsömnad och barnavård lämnas undervisning i "Specialkursen" vid **Fackskolan i Uppsala.** Elever mottagas i den ordning de anmäla sig. Föreståndarinnan: Fruken Ida Norrby. Tryckt program på begäran gratis och franko.

Örebro Kindergartenseminarium,
 silfvermedalj i industriställningen i Örebro 1911. Representeradt af Baltiska utställningen i Malmö 1914. Kurser för utbildande af kindergartendarinnor och uppfostrarinnor i hem, barium, barnkrubbor och dylikt. Höstterminen begynner den 15 september. Prospekt genom föreståndarinnan fru Maria Kjellmark, Örebro, Öskarsparken 7.

BENNINGE HEMSKOLA,
 STRENGNÄS.
 I lte kursen 8 aug.—15 april. Praktiskt ordnad, grundlig husmoderskurs på landet. Undervisning i matlagning, bakning, inkokningar af alla slag, sömnad, vävning, tvätt m. m. Tre skickliga examinerade lärarinnor. Godt hemliv. Härligt, hälsosamt läge. Elever på kortare tid mottagas även. Kortaste kökskurs 4 veckor. Prospekt o. vidare upplysn. enl. ovan skrivna adress. Telefon: Strengnäs Riks 57. Allm. 50.

Unga damer, se hit!
Mariannelunds Husmodersskola
 öppnar ny kurs för hel- och halvbetalande elever d. 26 aug. o. d. 10 nov.
 Ämnena i dessa tre kurser äro enklare och finare matlagning, bakning, servering, uppläggning, smörgäsbredning, serviettbrytning, slakt och bryggd, hushållsberäkningar och appköp, syltning, saftning, fruktberedning, konservering av grönsaker, trädgårdsskötsel, tvätt och glansstrykning, enklare och finare slöjd, läderarbeten, glödröjning, konstslöjd och konstvävning, hälso- och sjukvård. Undervisningen ledes utom af föreståndarinnan av 6 erfarna lärarinnor. Vacker natur med löv- och barrskog, den härligaste luft. Prospekt och brev svar mot 20 öre i frimärken. God vård. Elevarbeten prisbelönta.

ALB. LINGSTRÖM,
 Adr. Praktiska skolan, Mariannelund.

Enskilda Gymnasiet,
 Styrmansgatan 22—24, Stockholm.

Samskola. Studentexamen tages på 2 år av dem, som avlagt realskoleexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskoleexamen på 1½ till 2 år av dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdesprövning. Begär prospekt. Styrelsen.

Herrsätra skolgård.
 Högre flickskola, börjar sitt andra läsår nästk. 15 sept. & Herrsätra landt-egendom (Vagnhärad, Södermanland). Undervisnings- och uppfostringsarbetet bedrivs enligt principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter svenska förhållanden. Från Kungl. H. Lär.-Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolköklär. Infödd tyska. Endast välartade barn ur goda familjer mottagas. Prospekt och referenser på begäran.
Anna Sundin.
 Adr. Herrsätra, Vagnhärad. Riks. Mölbo 12.
Gerda Agrell.

Maltestorps Helpension för flickor
 börjar sitt tionde läsår den 7 september 1914.

Elementarskola. Trädgårdsskola. Hushållskurs. Fortsättningskola omfattande, vid sidan om den teoretiska undervisningen valfria kurser i sömnad (linnesöm, klädsöm, broderier), vävning, kappning, porslinsmålning, läderplastik och papparbeten. För hushållskursen utgår anmälningstiden d. 1 juni. Undervisning meddelas i musik. **Franska eller engelska äro obligatoriska talspråk.** Infödd fransk, engelsk och tysk lärarinnor. Elevertalet begränsat. Prospekt på begäran.

Elsa Dyrssen.
 Adr.: Maltestorp, Särö.

På E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola
 och Helpension i Stockholm för unga bildade flickor fästas de familjers uppmärksamhet, hvars döttrar skola vistas i Stockholm i och för studier. Skolan är inrymd i ett modernt hus på Östermalm invid Strandvägen. Husmoderskursen, som studeras som huvudämne, börjar den 15 sept. på tre månader och omfattar förutom enklare och finare matlagning m. m. äfven Klädsömnad, Linnésömnad, Konstslöjd, Akvarellmålning o. Handarbeten. (Obs! Fullständiga kurser). Men vid sidan däraf meddelas undervisning i en del valfria ämnen, såsom: Sång, Musik, Målning, Språk (Konversation), Konstslöjd, Kläd- o. Linnésömnad samt Handarbeten. I hvarje vecka hålles föreläsningar i Konst- o. Litteraturhistoria liksom i stadens museer under fackmannaleddning. Dessa kurser afse närmast att under skickliga lärarinnors ledning ge den unga flickan en utbildning för sitt kall i lifvet, men de afse på samma gång att i en god kamratkrets o. under hemlifvets skydd, skänka henne hemtrefnad o. förtröstelse. **Obs! Den enda skolan i Stockholm där eleverna bo inom skolan och samtidigt ha ett godt hem.** Prospekt jämte hänvisning till muntliga referenser sändas på begäran. Adr.: E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola, Artillerigatan 6, 2 tr., Stockholm. Rikstel. 118 86. Allm. 289 40.

Både läsåret börjar 14 aug. 1914. 20 akademiskt o. prakt. utbild. lärare. Års- och terminskurser. Specialkurser. Utförlig bankkurs med övningar i alla bankgrömmal. Platsförmedlingsavdelning med vidsträckt förbindelser.
 Begär vårt 40 sid. illustr. prospekt.
Filip Holmqvist,
 Överlärare vid Tekn. skolan i Sthlm, lärare vid Chalmersska Institutet.

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee
 för Maskin- och Elektro-Ingeniörer, Byggnadsingeniörer, Landmätare och Arkitekter. — (Järnbetongbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier. Prospekt tillhandahålls vid Baltiska Utställningen i Malmö genom »Mecklenburgischen Verkehrsverband».

KOR EJ BORT KUNDERNA

GENOM ATT EJ TILL HANDÅHÅLLA DEN NYA BLUS- och HÄLLÄREN ZICKER.

ZICKER är enkel o. synnerligen praktisk. Kjolen fästas på ett ögonblick vid busen och man behöver varken riskera att den skadar kläderna eller att kjolen lossnar från busen.

QVINNAN
 och dess bestämelse
 — för hundra år sedan.
 Tre uppsatser från 1800-talets början, med en efterskrift utgivna av
Gurli Linder.
 Pris 1 krona.
 Några drag ur
Svenska flickskolans historia.
 Under fleres medverkan samlade av
Ebba Heckscher.
 Pris 3 kr.
 -P. A. Norstedt & Söners förlag.

VINOLIA
 Tvålar, Parfymer och Toalett-Artiklar.

FÖR BARNVÅRDEN. VINOLIA PUDER och CRÈME äro alltid oumbärliga för barn. Deras ömtåliga hud blir lätt röd och narig. Glöm ej VINOLIA, när Lillan badar.

Vinolia Generalagentur:
 Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.

Turkiska badet,
 i Malmotorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast; om man är flere i sällskap. Pris kr. 1:50.

Viadol
 Tvål- & Parfymfabriken VIOLA, Göteborg.

Bästa klappkameror 9x12 cm.
 äro
 Stölmä I å kr. 26.-
 med Special-Applanet o. Stölmäture
 Stölmä II å kr. 48.-
 med Extra-Rapid-Applanet o. Variolatur
 Stölmä III å kr. 88.-
 med Dubbel-Anastigmat o. Brossolatur
 Rikt illustrerad katalog, gratis och franko.
Stölmä & Simonsen, Malmö
 FOTO-HANDELSHUS

Viadol
 Viadol-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af högsta kvalitet.
 Prenumerera på Idun!

Idun utgifves denna vecka i A och B.